

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 40—
za en mesec . . . „ 3,50
za Nemčijo celoletno . . . „ 45—
za ostalo inozemstvo . . . „ 50—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . . . K 36—
za en mesec . . . „ 3—
V upravljanju mesečno . . . 2,50

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 8—
za Nemčijo celoletno . . . „ 10—
za ostalo inozemstvo . . . „ 13—

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511,
boon.-hero. št. 7663. — Upraviškega telefona št. 50.

Inserati:

Enostolpna petstvarica (72 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)

na enkrat . . . po 50 v
na dva- in večkrat . . . „ 45 „
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostolpna petstvarica K 1—
Izhaja vsak dan izvenredno ne-
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga voznik red

SLOVENEK

Pretekli leden.

Avstrijska notranja politika je zopet mot-
nejša, nego je bila kdaj. Nemci so zopet iz-
silili od vlade obljubo, da s § 14. razdeli nem-
ški del Češke v okrožja in razen tega ustanovi
pomorsko šolo v Trstu. Proti tej nakani so
napovedali Čehi in Jugoslovani najostrejši boj.
1. t. m. se je vršil ministrski svet, ki pa ni
prišel do nobenega zaključka, ker je menda
celo večina ministrov proti Seidlerjevemu ob-
ljubam Nemcem. Nato se je ministrski pred-
sednik oprijel misli, da bi se sklicanje parla-
menta znova odgodilo in bi on dobil časa za
nadaljnja pogajanja s strankami. Naprosil je
zbirničnega predsednika dr. Grossa, naj za
dan 3. maja skliče konferenco načelnikov
strank. To se je tudi zgodilo. Toda Čehi in
Jugoslovani so odklonili udeležbo in izjavili,
da nikakor ne mislijo privoliti v nadaljno za-
vlačevanje parlamenta. Sedaj prihajajo z Du-
naja glasovi, da hoče Seidlerjeva vlada po-
kusiti z absolutizmom. Pripomnimo, da pote-
če državni proračun koncem junija; država
kravje potrebuje novih davčnih postav in ne-
šteto drugih prečiščitvi stvari, ki bi jih moral
rešiti parlament. Na Ogrskem se vedno
nimajo nove vlade, ker se ne morejo zediniti
glede volilne reforme. — Na zaupnem sestanku
duhovnikov-somišljenikov S. L. S. dne 29.
aprila v Ljubljani je bilo navzočih 163 duhov-
kov, ki so zastopali še 72 drugih duhovni-
kov. Z največjim navdušenjem so se izrekli
za složno sodelovanje s svojim knezoškofom in
prirediteli prisrčne ovacije načelniku S. L. S.,
prelatu Kalanu. — Dr. Lampe je izjavil, da
vesti o njegovi pritožbi proti škofu niso res-
nične. — 1. maj je v Avstriji mirno potekel.
— Na Hrvaškem so od 30. aprila, ko je po-
tekla indemiteta in finančna nagodba z Ogr-
sko, v brezpravnem stanju. — V Prusiji se
bije boj za splošno in enako volilno pravico.
Konzervativci, narodni liberalci in nekaj po-
slancev centra je proti. Poljaki, socialni
demokrati, napredna ljudska stranka in del
katoliških poslancev pa zanj. V prvem bran-
ju je enaka volilna pravica z 232 proti 183
glasovom propadla; sprejet je bil konservati-
vni predlog za pluralno volilno pravico. Vla-
da s Hertlingom na čelu se je odločno izrekla
za enako volilno pravico. — V Rumuniji mir
še ni podpisan in osrednji veseleži ne zaupata
več ministrskemu predsedniku Marghilomanu,
dinastiji pa posebno Nemčiji že preje ni. Na-
daljnje težave delata Ukrajina in Bolgarija
zaradi Besarabije, Turčija pa tudi noče po-
pisati rumunsko-bolgarske mirovne pogodbe,
dokler ji Bolgarija ne vrne ozemlja pri Odri-
nu. — V Ukrajini se je izvršil državni pre-
obrat. Zastopniki kmetov so vrgli rado in do-
sedanjo vlado in vzeli sami krmilo v roke. No-
va vlada je takoj izjavila, da stoji na stališču
brestovske mirovne pogodbe. Sicer ima pa v
Ukrajini vso moč v rokah nemška vojaška
uprava, ki je proglasila oblegovalno stanje in
prebivalstvo razorožila. Naša država je vsem
tem odredbam pritrčila. — V Rusiji je naslo-
pila protirevolucija, ki jo vodita menda gene-
rala Aleksejev in Kornilov. Zanesljivih podat-
kov še ni, ker so pretrgane brzojavne zveze.
— Brambo dolžnost za Irsko so odgodili. —
Bojišča: Pred Ypernom, kjer so bili vzeli Nem-
ci velevažno goro Kemmel, so uvedli Fran-
cozi in Angleži močnejše protisunk, ki so
Nemce ustavili in jim iztrgali tudi par krajev.
Hudi boji se vrše med reko Sommo in poto-
kom Luce, pri Montdidieru, Lassignyju in Noy-
onu. — Na italijanskem bojišču ni bilo posebn-
nih dogodkov. — Na Krimu so Nemci zasedli
Feodosijo in Sebastopol, na Finskem pa po-
leg drugih krajev trdnjavo Wiborg. — Na

Balkanu se vrše krajevni boji ob Vardaru in
Strumi. — Na Kavkazu so Turki zasedli trd-
njavo Kars. — V Mezopotamiji so Angleži pro-
drli daleč nad Bagdad, prekoračili reko Agsu
in osvojili mesto Tas Churmati, kjer so ujeli
3300 Turkov. — Ob Jordanu v Palestini so
začeli Angleži zopet močno napadati, a doslej
brez uspeha.

Zakaj je bil parlament odgoden?

Dunaj, 3. maja 1918.

Vlada je posegla za današnji položaj
po skrajnem sredstvu. Presenetila je jav-
nost z odgoditvijo parlamenta. Za kako
dolgo, ministrski predsednik ni povedal.
Za nekaj tednov, se glasi njegov zagovor.
Pač pa zatrjuje, da ne misli na § 14., da
hoče vladati s parlamentom in da si hoče
ustvariti trdno večino za — proračun. Pro-
računski provizorij pa poteče koncem ju-
nija. Seidler se hoče rešiti iz hipne krize.
Hoče imeti prost razmah, da utrdi ek-
stenco države. Jugoslovonom in Čehom
očita, da niso dali vladi potrebnih garan-
cij za uspešno delovanje parlamenta in re-
šitev ustave. Govori o omejitvi škodljivih
agitacij na jugu. Potom naredbe bo izpeljal
okrožja na Češkem in podobno.

Naj govori pred javnostjo Seidler, kar
hoče. Javno je, da se je zbal kvarljive in
državi nevarne agitacije Nemcev in da je
kapituliral pred nemškimi radikali. To je
največja strahopetnost avstrijskega dr-
žavnika. Vsak drugi ministrski predsednik
bi se ne smel vdati terorizmu nemških
strank in bi moral imeti dovolj poguma in
časti, vstrajati ali pa odstopiti. Seidler pa
kapitulira in ostane. Njemu je vse več čast
in naslov ministrskega predsednika kot pa
salus rei publicae — blagor države. Zato
beži pred Slovani.

Seidler je navajal v svojem govoru
različne vzroke svojega ravnanja. Slovan-
skim voditeljem pa je ponovno povedal, da
se boji, da bodo nemški radikali pričeli
v zbornici z debato o cesarjevem pismu in
o sodstvu parmske hiše. Slovanski vodite-
lji so mu razložili svoje stališče in Seidler
je dobro vedel, da bo zbornica razpravljala
pred vsem o nujnih interelacijah Jugoslo-
vanskega kluba in Češkega svaza in glede
aprovizacije, ki je danes skrajno zavožena
in v akutnem stanju.

Njegova večerajšnja izjava in njegovo
utemeljevanje odgoditve zbornice pred vo-
ditelji strank je potvorba dejanskega po-
ložaja.

Na nevarnih potih.

»Nad Donavo veje zadnje dni veter
iznad Sprene, pogloblja se srčna vez med
prusko reakcijo in radikalizmom ter fev-
dalizmom avstro-ogrskim. Radikalizem in

fevdalizem nemški gresta danes drug po-
leg drugega in pripravljata nove ukrepe
proti Čehom in sploh nenemškim narodom.
Isti činitelji izrabljajo sedaj z vsemi si-
lami zadevo cesarskega pisma in ne mi-
slijo nič na to, da je treba iskreno skriti pod
pepel, da ne zanetijo strašnega požara. V
nemških krogih govore o ustavni garan-
ciji nemško-avstrijske zveze. To bi pome-
nilo nadaljevanje prusifikacije Avstrije,
prusifikacije, o kateri ne govorijo sicer več
glasno Schoenerjanci, ki so klicali svoj čas
v parlamentu »živeli Hohenzollernci«, ka-
tera pa je še vedno tihi sen nemškega ra-
dikalizma, ut figura docet — kakor kažejo
slučaji.

Tako piše te dni o zadnjih dogodkih
v Avstriji poljski »Glos Narod« v svojem
uvodniku »Dramatična uvertura.«

In na Volkstagu v Gradcu so vzkli-
kali zborovalci demonstrativno Heil Hohen-
zollern — o udanosti do habsburške hiše
ni bilo govora. Napadali so armadno vod-
stvo, zakaj ne prične ofenzive proti Ita-
liji, da razbremeni nemško armado na
Francoskem, vkljub temu da vedo, kako
težavna je ofenziva v zasneženem po-
gorju. Svoj čas so še govorili o zvestobi
do države, a pokazalo se je, da je zve-
stoba Nibelungov kratkotrajna.

»Alldeutsches Tagblatt« je napisal z
ozirom na graški Volkstag poseben čla-
nek pod naslovom »Mir pred viharjem.«

V članku, kjer odpovedujejo Nemci
zvestobo »oblastnikom v državi«, so tudi
besede: »Sedaj je mir, toda to je mir pred
viharjem. Med nemškim ljudstvom vlada
soparno, dušeče ozračje, kot že davno ne.
V prihodnjih dneh bo nemško ljudstvo v
alpskih deželah govorilo, na mogočnih
»Volkstagi«, govorilo zadnjikrat. Če ne
bodo tudi te govorice razumeli, potem —
Zvestoba, ki prehaja v pasjo uda-
nost, vzbuja stud, ki razširja gnulobo na
vse strani. In ta smrad gnulobe postaja ne-
znosen, uničil in ubil je voljo nemškemu
narodu. Danes pa se glasi iz tisočeri in
tisočeri nemških moških src divji krik
srda: Sedaj je dovolj.

Poleg vsega tega je značilno za mi-
šljenje med nemškim prebivalstvom dej-
stvo, da se obračajo češki in tirolski
Nemci do Nemčije za pomoč glede pre-
hrane. In ministrski predsednik Seidler je
izjavil, da nima nič proti temu, da Ba-
varska tirolske Nemce aprovizijonira.

Iz Dunaja prihaja vest,
ki obeta novo poojstritev vsenemškega
toka v Avstriji. Češke Nemce hočejo za-
dovoljiti z razdelitvijo Češke v okrožja,
alpske Nemce pa z ustanovitvijo nemške
navtične akademije v Trstu, da dobe tako
Nemci ob Adriji novo trdnjavo proti Ju-
goslovonom. In kakor poročajo češki listi,
hoče dr. Seidler potem oktroja uesti nem-
ški državni jezik, vkljub temu, da zatrjuje
še vedno o ustavnem stališču vlade.

Parlament je danes odgoden. Vlada
bo ugodila nemškim zahtevam. Nastopili
bodo proti Jugoslovonom in Čehom. Zol-
ger odstopi. Dobro! Prenesli bomo tudi to
kratko prehodno stanje. Opozorili bi pa
samo na eno: Nemci so odpovedali zve-
stobo — in zato naj bodo poplačani? Dr-
žavo zanikujejo in predstavniki države pa
dajo pred njimi na kolena? Iz tega bi lahko
kdo posnel nevaren nauk. Nemci se niso
med vojsko ničesar naučili, a to dejstvo
ne izključuje možnosti, da bi se drugi na-
rodi od Nemcev česa ne naučili.

Izjave ministrskega predsednika
dr. vileza pl. Seidlerja.

Korespondenčni urad poroča z Du-
naja 5. t. m.:

Danes se je pod predsedstvom zbor-
ničnega predsednika dr. Grobja sešla kon-
ferenca načelnikov parlamentarnih strank.
Dr. Grob je v svojem otvoritvenem nago-
voru naglasil, da je sklical posvetovanje
na željo ministrskega predsednika, ki bi
rad podal gotove izjave. Nato so prečitali
dopisa Češkega svaza in Jugoslovanskega
kluba, ki popolnoma soglašata. Predsednik
pripomni, da obe navedeni stranki na po-
svetovanju nista zastopani.

Nato povzame besedo

ministrski predsednik dr. vitez pl. Seidler,
ki izrazi svoje obžalovanje, da dve veliki
stranki nista navzoči. Nisem prijatelj igre
s prikritimi kartami. Vedno grem odkrito
in ravno pot in polagam veliko vrednost
na to, da se tudi nasproti meni postopa
odkrito. Prosil sem bil zborničnega pred-
sednika, da je sklical današnje posveto-
vanje, da bi mogel podati naznanila o goto-
vih namenih, ki jih namerava vlada v krat-
kem izvršiti, obenem pa prositi zastop-
nike posameznih strank, da bi mi pove-
dali, kakšno stališče nameravajo zavzeti v
torek in potem dalje — nočem reči toliko
nasproti vladi kakor nasproti parlamentu.
Okolnost, da zastopniki Češkega svaza in
Jugoslovanskega kluba danes niso prišli,

LISTEK.

V ruskem ujetništvu.

»Avstrijska smrt.« — Slepota ponoči. —
Sprejem v domovini.

Vojak bivši ujetnik nam pripoveduje:
Ujet sem bil v začetku jeseni 1915 v
Galiciji. Od naše stotnije jih je ostalo
takih 20 do 30. Ostali so padli; od našega
voja smo prišli od 16 mož živi v ujetništvo
e trije. In imel sem še srečo, da nisem za-
gral življenja v zadnjem trenutku! Ko so
napadali Rusi — bil sem šele nekaj dni na
ronti — in so bili že v neposredni bližini,
ni mi prišlo niti na misel, da bi odlozil pul-
ko. Ruski vojak je kričal že od daleč ne-
zaj nad menoj, pa nisem razumel. Iz raz-
lalje petih korakov me je streljal in krogla
e zadela tik pred mojo glavo in mi vrgla
vrti v oči. Preden sem si jih omel, me je
oplazil Rus s kopitom pošteno po hrbtu,
ako da se mi je rana pregnojila šele v Ru-
iji, mi odvzel uro in me neprestano
zmiral. Nato je pet Rusov porabilo pri-
iko, da so se malo odstranili s fronte, ker
o imeli težko delo, eskortirati tri ujete
vstričje za bojno črto. Na zbirališču sem
se stal s tovariši; posebno se mi je smi-
neki četovodja, ki je imel skoro vso

spodnjo čeljust odstreljeno. S tako rano je
korakal z nami šest dni. Ostale so nas
gnali še 35 dni do neposredne bližine Ki-
jeva. Jesti nismo dobili navadno niti polo-
vico tega kot ruski vojaki. Vsak dan je bi-
la zeljnata juha, to je voda, po kateri smo
lovili redko plavajoče kosce zelja, in pri-
bližno po dve žlici kaše. Včasih je plaval
po juhi tudi kak ostanek mesa. Kruha je
bilo dovolj, bil je pa tako nepopisno slab
in črn, da je bil skoro neužit. Opazil
sem v Rusiji tudi pozneje, da ne znajo čr-
nega kruha peči. Nekaj groznega pa je
bilo »taborišče« v neposredni bližini Kije-
va — kraju so rekli Darnca, kot sem si za-
pomnil ime po posluhu, ker ruski brati še
nisem znal — kamor so dohajali na zbirali-
šče vsi ujetniki, preden so jih razposlali
na delo; takrat jih je prišlo vsak dan 4 do
5 tisoč. Naše taborišče je bil velik gozd
borovcev, ki je bil obdan z ograjo in zava-
rovan po straži. Notri smo živeli na pro-
stem kot živali. Bilo je že v drugi polovici
oktobra in zebljo je hudo. Nad 10 ljudi je
umrlo vsak dan; bil sem notri samo štiri
dni, a sem vendar doživel rekord — 42
mrličev v enem dnevu. Razred gozda je
bilo pokopališče za umrle; bilo je že takrat
zelo obširno. Kraju smo splošno rekli »av-
strijska smrt«. V slabem spominu ga bo
ohranil nabroj ujetnikov. Z rokami smo
kopali zemljo, da bi izkopali ponoči gor-
ko postello. Borovcem so bile veje polom-

ljene skoro do vrha; ujetniki so jih ponoči
lomili in si kurili. Videli sem tudi čudo, da
so ljudje posekali borovec z nožem. Re-
zali so spodaj toliko časa treske z debela,
da je drevo padlo. Temu načinu drvarje-
nja so napravili Rusi konec s tem, da so
pobrali ujetnikom nože. Če je hotel kdo
dobiti jesti, se je moral nastavljal in pre-
rivati cel dan. Jaz sem dobil v štirih dneh
samo enkrat jesti: ob odhodu. Prvi dan
človek itak ne dobi nič; enkrat se mi je
posrečilo, preriniti se do razdeljevalca me-
naže, pa je bila že vsa pošta.

Nato smo delali dobre tri mesece
utrdbe v bližini Kijeva. Jesti smo dobivali
razen vode jutraj samo zvečer, ko smo
prišli z dela. Spali smo pod šotori na go-
lih tleh brez vsake odeje v avstrijski leten-
ski obleki v mrzlih mesecih novembra, de-
cembra in januarja. Nakopali smo si listja
izpod snega, ki nas je pa grelo prav slabo.
Bilo je vse vlažno. Slekli se seveda nisem
drugače kot kadar sem si otesal uši. Ko-
liko smo imeli teh, je nepopisno. Perila si
nisem niti opral niti menjal nad tri mesece.
Ni bilo nikdar mogoče, ker smo delali tu-
di ob nedeljah. Na delo smo hodili po sil-
nem blatu skoro dve uri daleč. Jutraj so
bili spodnji deli hlač na meni zmrzli. Seve-
da ni dolgo zdržal tukaj nikdo. Polovica
tovarišev je že bila odšla v bolnico, ko
sem se še zmeraj gugal, čeprav sem bil ta-
ko slab, da sem prišel z dela v šotor dosti-

krat šele ob polnoči, dasi smo končali ob
petih. Pisal sem domov; a kot sem izvedel,
ni došlo nobeno pismo. Tudi od ujetnikov
ni dobil nikdo nikdar kakega obvestila z
doma. Ko sem se vlekel nekoč zvečer
proti domu, mi je podaril kmet kos kruha,
ne da bi ga bil prosil; prosjačil nisem ni-
koli, ni v moji naravi. Kruh je bil zmrzel,
a s svojimi krepkimi zobmi sem ga le raz-
grizel na dolgi poti. Sedaj pa je prišla po-
kora. Kot kamen mi je ležal v želodcu;
imel sem seveda najrazličnejše prebavne
težkoče; črni kruh, kot ga pečejo za vo-
jake, se mi je tako pristidil, da nisem je-
del sredice nad leto; skorjo sem še malo
grizel. Da nisem dobil pozneje, ko sem se
rešil teh vic, denarja od doma in živel bolj
po svoje, bi bil poginil. Na delo sem pa ho-
dil še cel mesec; ni kazalo drugega. Naši
stražniki so imeli v rokah vedno bič; vi-
del sem, da je gnil jutraj z bičem vojaka
na delo; ko pa je vojak prišel zvečer do-
mov, je umrl. (Tu naj omenim zvečer de-
jstvo, da v Rusiji bič še pridno poje. Ko je
enkrat prišel k nam višji častnik nadzirat
ravnanje z ujetniki, je poslal komandante
na fronto, od drugih krivcev sta jih dobila
dva po 25 in eden po 50 z bičem.) Pričele
so mi otekati noge in dobil sem tudi rev-
matizem; posebno sem se pa čutil novi
bolezni, ki mi je bila doslej čisto neznana:
postal sem vsled stradanja, naporov in
orehlajenja napol slep. Ponoči nisem videl

me ne more ovirati, govoriti o programu, ki ga imam pred seboj in gospodom hočem podati izjave, kakor sem se bil namenil. Pri tem gre za dve stvari. Kakor znano, je vlada že pred več nego tridesetletom skušala po razgovoru z vsemi stranikami spraviti na dnevni red javnih in parlamentarnih razprav vprašanje

o preosnovi ustave,

in sicer na podlagi narodne avtonomije; reči pač morem, da se je vlada poslej ne-prestano prizadevala, da bi spravila to zadevo iz stanja notranjih posvetovanj na razpravo v parlamentu. To se ji kljub vsemu trudu doslej ni posrečilo. Gospodje vedo, zakaj. Že jeseni so se razprave v pododseku ustavnega odseka izjalovile vsled tega, ker ena stranka — Češki svaz — glede svoje udeležbe na razpravah ni prišla do nikakega sklepa. Pred nekaj tedni je bila tukaj zbrana konferenca načelnikov in takrat sem predlagal politično premirje v prvi vrsti v to svrhu, da bi se mogli že enkrat energično lotiti vprašanj o reviziji ustave. Tudi to pot ni prišlo do udeležbe vseh strank, kar zelo obžalujem. Vlada pač ni zamudila nobenega truda, da bi se ta stvar izvedla potem splošnih razprav. V ravnokar omenjenem govoru sem bil že namignil, da si mora vlada za slučaj, da bi splošna obravnava ustavne preosnove ne napredovala gladko, pridržati, da svoj program samostojno izvede v toliko, v kolikor je to pač temeljem obstoječih zakonov mogoče. Nadaljno zavlačevanje te zadeve, popolnoma pasivno ravnanje nasproti reviziji ustave je komaj še mogoče in vlada bi zato rada storila prvi korak. Vsled tega bo v najkrajšem času izšla naredba celokupnega ministrstva, ki bo odredila — ker so razmere na Češkem najbolj pojasnjene —

imenovanje okrožnih glavarjev na Češkem, in sicer v narodno obmejnih okoliših s prenosom gotovih namestništvskih kompetenc na okrožne glavarje. To bi bilo v soglasju z vladnim programom glede narodne avtonomije in nekaj, kar se da že danes temeljem zakona iz leta 1868, izvršiti. Vlada ima jasen čut, da se češkemu narodu s tem ne zgodi niti najmanjša škoda. Saj so okrožja tudi del češkega programa, in samo zato, ker je ta načrt simpatičen tudi Nemcem, se vendar stvar ne more smatrati kot Čehom nevarna. To je torej namera vlade glede Češke.

Kar se tiče juga, obstaja

jugoslovansko vprašanje,

ki potrebuje obravnave. Govornik ne ve, da-li se bo kdaj ustanovila jugoslovanska država; izključeno to pač ni, toda tukaj o tem govoriti, ni mogoče, ker ne prihaja v poštev samo Avstrija, marveč tudi Ogrska in Bosna. O kakem vtikanju torej ne more biti govora. Govornik noče govoriti niti o tem, ali bi se mogla priklopiti posamezna avstrijska ozemlja; toda eno je pa precej jasno: ako bi taka državna tvorba nastala — seveda se more govoriti le o taki, ki bi bila pod žezlom Njegovega Veličanstva in bi tvorila nerazdružljiv del monarhije — ne bo izšla iz mirovnih pogajanj in predvsem ne bo obsegala tistih delov avstrijskega državnega ozemlja, ki leže na poti do Adrije in ki so v tesni zvezi z nemškimi jezikovnimi ozemljem. Toda tudi v teh ozemljih žive narodne težnje in ob sebi umemo je, da se morajo te narodne želje Jugoslovancov z vsem upoštevanjem obravnavati. Govornik brez drugega pri-

znava, da bi bile nasproti Jugoslovancem mogoče tudi kulturne in gospodarske privolitve. Eno pa je gotovo: Vseh za tem stremeljih blagohotnih prizadevanj pa agitacije, ki hujskajo narodnosti drugo proti drugi, ki zastranjuje medsebojne odnose, je plemenit in s tem škodujejo in ogrožajo državno življenje — ne morejo pospešiti, marveč jim le škodujejo. Take agitacije se morajo v državnem interesu omejiti. Ne govorim o stvarnih, mirnih razpravah o jugoslovanski državi, toda hujskajoče agitacije so nemogoče, so nevarne miru v državi. Proti takim agitacijam, ki so nevarne miru med narodnostmi, hoče ministrski predsednik nastopiti z zakonitimi sredstvi, pri čemer je ob sebi umljivo, da se enake agitacije tudi na nemški strani ne morejo trpeti. Enaka pravica za vse! To je, kar povem odkrito in pošteno, namen vlade in veliko mi je bilo na tem, da bi slišal, kako se bodo posamezne zbornične stranke nasproti vladnim nameram ravnale.

Od dveh strank danes v tem oziru ne bomo dobili nikakega pojasnila, vendar se mu zdi, da je odgovor pravzaprav podan. Živimo v zelo resnem času in še mnogo resnejšemu se bližamo. Ves naš vojaški in politični položaj je dospel na vrhunec. Napetost je najvišja. Prihodnji meseci prinese velike odločitve. Trdno je prepričan, da se bodo odločitve na bojišču iztekle v naš prid in v prid naših zaveznikov. Ob enem so seveda v četrtm letu vojnem letu gospodarske in posebne

prehranjevalne razmere kritične,

a nikakor ne obupne, pač pa zelo resne. Sedaj prebiti do končnoveljavne srečne odločitve, je življenjsko vprašanje države. Vladi bi bilo čisto nemogoče, posvetiti se tem nalogam, ki so neizmerne važnosti, z vsemi močmi, ako bi se morala gibati sredi parlamentarnih homatij. Vlada mora na vsak način imeti proste komolce, drugače bi si naložila najtežjo odgovornost nasproti vsem narodom Avstrije in nasproti zgodovini. Pred zopetnim začetkom parlamentarnega dela mora torej vlada imeti gotova

jamstva

za to, da se bo mogla v navedenem zmislu prosto gibati. Ali imamo ta jamstva? V gotovem zmislu je to vprašanje že zanikano. Ako pošljeta dve stranki ne vladi, ampak zborničnemu predsedniku odpoved in hočeta preprečiti uporabo sredstva, ki ne pomenja nič drugega nego zagotovitev tehničnega napredka parlamentarnih del, potem je to za razpravo, ki naj se začne v torek, jako žalostno znamenje. Tu o jamstvih ne more biti govora in reči se more: nikak odgovor je tudi odgovor. Spričo tega stanja stvari se zdi ministrskemu predsedniku najprimernejše, da se začetek parlamentarnega dela znova odgodi oziroma sedanjí odmor podaljša. Ne ve, ali se bo mogel predsednik na podlagi glasovanja navzočih strank odločiti, da dovoli nadaljnjo odgodenje, kakor je storil že pred osmimi dnevi. Če bi to ne bilo mogoče, potem — to zopet čisto odkrito povem — bi morala vlada misliti na

odgoditev parlamenta,

seveda ne za dolgo časa, ampak za nekaj tednov. Tekom tega časa bi se moral napraviti poizkus, da se politični klopčič razvleže, ustvari parlamentarno mogoč položaj in sprede gotove politične niti, ki jih imamo. Potem bi morala vlada tekom tega časa, kakor smo že omenili, vso svojo

moč uporabiti v to, da reši gospodarska in posebno prehranjevalna vprašanja, v kolikor je to v sedanjem položaju mogoče, da pridemo preko kritičnega časa. Bilo bi mogoče, da se položaj v nekaj tednih izboljša. O izključitvi parlamentarizma seveda ne more biti govora. Doba odgoditve bi bila odmerjena tako, da bi ostalo do začetka poletnih počitnic še dovolj časa za parlamentarno rešitev državnih potreb. Na uporabo § 14. vlada seveda ne misli. Gre zgolj za pomožno sredstvo, da pridemo preko trenutnega položaja. Ministrski predsednik skoraj ne vidi druge poti nego te in misli, da bo privedla do dobrega konca. Če trenutno parlamentarne razprave niso mogoče, je krivda na tistih strankah, ki po vsem tem, kar smo v zadnjih dneh slišali, niso pripravljene zagotoviti miren potek parlamentarnega dela.

Predsednik dr. Groß

je na vprašanje ministrskega predsednika izjavil, da ni v položaju, da bi ob sedanjih razmerah, ko so že velike stranke vložile protest, odredil nadaljnjo odgoditev sej.

Poslanec dr. Waldner se je izjavil za odgoditev bodisi potem predsednika bodisi potem vlade.

Poslanec dr. Adler je izjavil, da socialni demokrati proti odgoditvi parlamenta ugovarjajo in svari ministrskega predsednika najresnejše pred tem korakom.

Poslanec dr. Ofner je ravnokar protestiral proti odgoditvi.

Poslanec Wolf je rekel, da je okrožna razdelitev na Češkem državna potreba. Upa, da se bo mogel parlament v nekaj tednih sklicati. Za popolno izključitev parlamenta tudi Nemci niso.

Poslanec Seitz je govoril proti stališču nemških strank in pripomnil: če vlada izjavlja, da kljub vsem prizadevanjem ne najde jamstev za redno parlamentarno delo, potem vladi pač ne ostane nič drugega, nego da odstopi.

Poslanec Dinghofer je z veseljem pozdravil vladno akcijo in se izrekel za kratko odgoditev potom predsedstva.

Poslanec dr. Conci se je odločno izjavil proti odgoditvi.

Poslanec Teufel se je izrekel za odgoditev. Nemci ne zahtevajo pretiranost nemškega kurza, marveč kurz poravnajoče pravičnosti.

Poslanec Jukel je izjavil, da so krščanski socialci mnenja, da je boljše, da se zbornica zaenkrat ne skliče. Daljši odgoditvi bi pa pod nobenim pogojem ne mogli pritrčiti.

Poslanec Zieleniewski se je v imenu Poljskega kluba z vso odločnostjo izjavil proti vsaki vladni odredbi, ki bi parlament, četudi le začasno, izključila.

Predsednik dr. Groß je izjavil, da se je s tem svrha današnje konference doseгла: vlada je zvedela mnenje strank. Pobudi poslanca Dinghofera, naj se predsednik s sklepom pooblasti, da odgodi sejo na poznejši čas, se ne more ugoditi, ker je vrsta strank vložila protest.

Nato se je posvetovanje zaključilo.

× × ×

Odgoditev državnega zbora.

Dunaj, 3. maja. C. kr. korespondenčni urad poizve: »Cesar je pooblastil ministrskega predsednika, da odgodi državni zbor in precej uvede pogajanja, ki naj omogočijo, da bo zopet deloval. Z ozirom na to cesarjevo pooblastilo je poslal mini-

strski predsednik predsednikoma obeh zbornic državnega zbora dopis z današnjim dnevom, s katerim se razglašajo odgoditev državnega zbora s 4. t. m.

Dunaj, 3. maja. (K. u.) Jutrišnja »Wiener Ztg.« bo pisala: Nahajamo se v zadnjem odločilnem času sedanje vojske. Na vzhodu nas ne ogroža noben sovražnik več, a zdaj gre za to, da z Nemčijo in z ostalimi našimi zavezniki prisilimo tudi ostale sovražnike, da opuste svoje sovražne namene. Usoda je stavila nam in našim tovarišem v orožju silno nalogo, da krepko dosežemo časten in trajen mir. Po trdi preskušnji v štirih vojnih letih zahteva največje končne napore od nas.

V vojaškem oziru smemo ponosno s ozirom na že dosežene uspehe zreti v bodočnost, a v gospodarskem oziru so se seveda vedno bolj pomnoževale z ozirom na dolgotrajno vojno dobo težave. Zdaj smo v času najresnejše preskušnje, ki se bo olajšala občutljivo šele, kadar bodo dohajali neovirano pomožni viri, katere sta otvorila na vzhodu moč našega meča in spravljivi duh naših mirovnih stremeljenj in ko nam prinese nova žetev sadove pridnega delovnega leta.

V sedanjem nad bogatem, a težkem času mora tudi Avstrija svojo popolno moč udinjati veliki reči. Izostati mora vse, kar ovira svobodni razmah teh sil, kar vsled brezplodnih sporov uničuje del te moči. Noben dober državljani ne more dvomiti o resnici tega stavka. Kljub temu se ni mogla množina parlamentarnega dela prilagoditi potrebščinam časa, dasi so se za to požrtvovalno trudile stranke, ki se zavzemajo za državne koristi. Popolno izrabo dragocenih državnih sil sta zavirali posledica starih spornih vprašanj in nastop neizpolnjenih želja bodočnosti. Najenostavnejše državne potrebščine, ki spadajo drugod k samoumljivim rečem ustavnega življenja, so se pri nas izvedle večkrat le z napetostjo krize. Parlamentarni spori so vezali delo vlade in jo ovirali v skrbi za najbolj pereča gospodarska vprašanja. Vlada je poskušala nasproti tem pojavom v najtesnejšem stiku z državnim zborom razmere izboljšati, notranja politična vprašanja je hotela spraviti na tla sistematičnega obravnavanja, kjer bi jih lahko približali končno veljavni vse zadovoljujoči rešitvi brez nevarnosti uspešnemu razvoju najbolj perečih nalog. Živahno je občevala z vsemi strankami, da ustvari tako ozračje medsebojnega zaupanja, katero naj izloči državnopravna nasprotstva iz tekočega parlamentarnega dela in omogoči, da se strnejo vse sile v dosego velikopoteznega gospodarskega programa. Žal, uspeh je dozdaj izostal. Kljub nekaterim navidezno uspešnim pričetkom se ljudsko zastopstvo zdaj še ni trdno orientiralo.

Kakor so zdaj stvari, bi zdaj razprave državnega zbora trenutno nikakor ne olajšale položaja, marveč ga še obremenile; kakor vse kaže. Težave parlamentarnega obrata bi ogrožale izpolnitev tistih gospodarskih nalog, od katerih uspešne rešitve zavisi zdaj vse.

Vsled opisanih okolištin se je odgodil po cesarjevem pooblastilu državni zbor. Odgoditev se naveže na tisti odmor razprav, ki sta ga povzročili že obe zbornici avtonomno in bo omejevala odgoditev vse, kakor na tako kratko dobo, ko omogoči, še pred poletnim odmorom rešiti državne

dobesedno čisto nič. Tudi podnevi sem videl slabo; sonce je bilo čisto rdeče. To se mi je ponavljalo vseh dolgih 30 mesecev, kar sem bil v Rusiji. Skoro še bolj čuden je pa način, kako se ta bolezen namah ozdravi. Če se človek naje dobro živalskih jeter, pa je zdrav. Da je vse to gola resnica, bodo potrdili tisoči, ki so trpeli podobno kot jaz. Ko sem videl, da nikakor ne morem več delati, sem se javil za bolnega. Tedaj čujem, da nas bodo bolnike eskortirali nazaj v Darnico. Zgrabila me je groza in obup. Če kdo od bolnikov ni mogel korakati, je pomagal bič. Imel sem čisto namen, da skočim s prvega mostu v vodo. A straža nas je peljala po ledu čez zamrzlo reko — bilo je koncem januarja — in nas oddala v Darnici v — barake. Bili so jih medtem naredili. Ležali smo sicer na golih deskah, a vendar smo bili pod solidno streho. Od tu sem prišel v večje ukrajinsko mesto, kjer nas je bilo nad 450. Delali smo v vojaških skladiščih, nakladali in razkladali ogromne vlake z industrijskimi izdelki angleškega, ameriškega in drugega trga. Tu je bilo bolje; samo noben ujetnik ni dobil skoro leto dni nikakega glasu od doma. Jaz sploh že štiri mesece nisem niti pisal več domov, ker sem obupal nad možnostjo, dobiti pismo od doma. Pa sem ga vendar dobil, prvi izmed vseh tovarišev. Začudenje je bilo nepopisno pri meni in pri tovariših. Imel sem dan, ko sem prejel pismo, za najlepši v ujetništvu. Iz skladišča so dali enkrat tri ujetnike na delo h kmetu v okolici, med njimi tudi mene.

Po revoluciji se je razmerje ruskih vojakov do nas čisto izpremenilo. Preje so

nas titulirali s sabako (s psom), vragom (sovražnikom) in čortom (hudičem), sedaj smo bili tovariši. V tem oziru je na ljudi svoboda vplivala zelo dobro. Z nižjim ljudstvom in vojaštvom so ravnali preje Rusi zelo grdo; če je postal Rus sam višja instanca n. pr. za ujetnike, je delal s podrejenimi tako kot se je pač naučil od svojih predstojnikov. Morebiti se je znošil nad nami tudi za zlostavljanja, poniževanja in udarce, ki jih je bil pretrpel sam; morebiti se je hotel prikupiti z grdim ravnanjem predstojnikom — jaz ne bom razmišljal o vzrokih, zakaj so ravnali z nami tako, da sem imel eno željo: uiti. Po revoluciji je bilo vse čisto drugače. Nič zmerjanja, nič preobkladanja z delom, ujetnik je bil popolnoma enakopraven domačinu. Kradel je po Rusiji v zadnjem času — takole od decembra 1917 naprej — skoro vsakdo, ki je mogel. Ko so si »razdeljevali« živino veleposestnikov, je dobil tudi marsikak Avstrijec v ruski obleki komad živine in ga je prodal. Veliko ujetnikov je na Ruskem obogatelo. Božič 1917 mi ne gre iz spomina. Vojaki so vdrli v veliko klet vina in razbili sode, da je stalo vino visoko v kleti; ljudje so pili do onemoglosti; pet ljudi sem videl, ki so v vinu utonili. Pri tem pa so padali po mestu streli kot na fronti. Vsakdo je imel vojaško orožje, še dečka s 14 leti sem videl, ki je puško komaj dobro nosil. Posestniki so branili večkrat svoje imetje z orožjem in marsikdo je iskal blaga in našel smrt. Živila so se krčila; v našem mestu so bile že krušne nakaznice. Hleb kruha je veljal že eden do dva rubla. Tedaj smo se napotili proti domovini. Obešali smo se na ylake, na vozo-

ve s premogony; plezali na strehe vlakov; ko nas je toliko zeblo, da smo komaj še čutili ude — bilo je meseca marca 1918 — smo prenočili na kaki postaji. Večkrat se je promet ustavil popolnoma. Hodili smo peš po dva in dva skupaj, da nismo zbujali pozornosti.

Naj se dotaknem še verskega vprašanja. Ob načinu, kako so ravnali z nami v začetku, ni mogla imeti ne ruska vera in ne kaj drugega na Ruskem za nas privlačne sile. Človek živi tja v en dan; čutil sem, da sem na Ruskem opešal tudi duševno; postal sem top za vsako stvar; videl sem tudi tovariša, ki je znorel. Za nas — da ne govorim o drugem — tudi rusko podnebje ni. Moliti nisem videl skoro nikdar ne Rusi in ne Avstrijci; vse je nekako podivjalo. Poljaki se izprašujejo, kako so zaslužili to divje trpljenje. Kot na vsakega civilista je bil ruski vojak jezen tudi na popa, češ, jaz sem na fronti, ti pa doma. Večkrat sem slišal peti pesem, zloženo med vojno.

Vojak slika civilistu vse trpljenje fronte, dočim je civilist doma. Zabavlja se seveda na vero in na Boga. Ko smo došli v Avstrijo, nas je nagovarjal vojni kurat, da se izpovemo. Odzval se ni nikdo.

Mislím pa, da je pravo mišljenje vojakov drugačno kot se kaže v izbruhih jeze, ko človeka draži in žalosti vse, pa ne ve, nad kom bi se znošil. Eno željo ima vsak: priti zopet domov; tam bomo živeli pametneje kot nekda in bržkone tudi molili tako kot nekda. Pri vojaki pa človek izgubi samega sebe.

Kljub jezi na Avstrijo in Nemčijo so Rusi vendar hvalili našo izobrazbo. Pretirava je trdil kmet, da je v Avstriji in Nemčiji 99 odstotkov ljudi izobraženih in 1 odstotek neizobražen, v Rusiji pa obratno. Slišal sem tudi od večih ujetnikov, da so si zaslužili s svojo spretnostjo veliko denarja in da so bili v Rusiji zadovoljni. Rusi nam niso očitali drugega kot lakoto in grdo ravnanje z ruskimi ujetniki. Mi nismo imeli nobenega vzroka, ostajati jim odgovor dolžni. Ko se je pa začela tudi pri njih oglašati lakota, ni našel nikdo več žale besede za nas. Preje pa so nam glasovi o trdem ravnanju z ujetniki v Avstriji brezdvomno zelo škodovali. Ko sem hotel peš domov, sem prenočeval pri kmetih. Hiše so bile iz blata, vsa družina brez razlike starosti in spola je spala v eni sobi na deskah, mi popotniki pa na tleh, ki so seve iz prsti; tal iz desk nisem videl nikar.

Po tej vojni bomo živeli v Avstriji in Rusiji bolje in pametneje kot prej v vojni. Prišli bomo iz hude šole — trpljenja.

potrebnosti brez uporabe pravice zasilnih odredb.

Dokler se zopet ne zbere parlament, kar se bo po trdnem namenu vlade kolikor mogoče hitro zgodilo, posveti vlada svojo moč gospodarskim vprašanjem, predvsem nalogam, ki jih stavi ljudska prehrana. Delati hoče na to, da nudi prebivalstvu olajšanja, do katerih je v svoji poštenosti popolnoma upravičeno. V vseh smereh bo skušala ustvariti predpogoje, da bo mogoče uspešno vztrajati; a obenem bo gojila obstoječe možnosti sporazuma, da dozore in da se bo veselila domovina, ko se zopet snide državni zbor, neoviranega ustavnega življenja. Smoter je in ostane: slavna stara Avstrija naj se privede srečno iz vojskih viharjev; zagotovi naj se ji v spravljenem svetu tako mesto, na katerem se bo lahko slavno držala in krepko razvijala kot mirno, močno in zvesto zavetišče svojih narodov in vseh njih slojev.

Minister dr. Žolger odstopi.

»Tagespost« brzojavljajo z Dunaja dne 3. maja: Pojavlja se vest, da so poljedelski minister grof Silva Tarouca, minister Horbačevski in vitez dr. Žolger izvajali vsled sklepa ministrskega sveta za svojo osebo posledice, ker ne soglašajo z od vlade predlaganimi odredbami. Trdijo, da ne bo sprejel cesar formalne demisije poljedelskega ministra grofa Silva Tarouca in ministra Horbačevskega. Pač pa bo sprejel demisijo dr. viteza Žolgerja.

Slovenska opozicija.

Dunaj, 3. maja. Zastopniki Jugoslovanskega kluba in Češkega svaza so imeli danes razgovor o položaju, ki je nastal vsled odločitve parlamenta. Izjavili so solidarno in soglasno, da je prevzela vlada za razvoj političnih in aprovizacijskih razmer svojo popolno odgovornost. Vsak enostranski in na neparlamentarni poti stoječi poizkus rešitve ustavnega vprašanja pomeni resno poslabšanje položaja in ne otežuje samo te, ampak tudi vsako bodočo vlado. Z vso odločnostjo zavračamo vse od vlade napovedane ukrepe za vzdrževanje reda na jugu, ker ni tozadevno nobenega opravičenega vzroka. Ta namera vlade pomeni, da se je vlada vdala enostranskemu pritisku nemških strank. Češki svaz in Jugoslovanski klub se bosta te dni sestala k plenarnemu zborovanju in bosta zavzela svoje nadaljnje stališče.

Poštena beseda.

Pod naslovom »Tri izjave« prinaša neka zelo odlična oseba v »Information« članek, v katerem navaja najprej deklaracijsko izjavo slovenske duhovščine na Koroškem, katero smo svoj čas objavili. Tej izjavi pristavlja: »Ali ni ta narodno-državna pravna izpoved koroške slovenske duhovščine polna najglasnejšega patriotizma, najbolj čiste dinastične ljubezni in zvestobe, v resnici evangeljskega duha strpnosti? Kdo more biti tako drzen, da bi to duhovščino obdolžil nagiba za odpad?«

Tudi ljubljanski škof, član gosposke zbornice dr. Jeglič, se je javno izjavil za jugoslovanski program. Njegovo mišljenje jamči, da bi to opustil, če bi v njem našel kako dvomno besedo. Njegov neomadeževani značaj ga vendar ne varuje proti obrekovanju in sumničenju. Kanonik Lampé, eden iz dr. Šušteršičeve garde, se je predzrnil ovaditi »veleizdajalca« nuncijaturi, ki je poverila preiskavo goriškemu nadškofu dr. Sedeju.

V resnici ne najdemo besede, da bi zadostno izrazila naše obžalovanje nad takimi dejanji najbolj paganskih čustev, nevoščljivosti in sovraštva. Sovražnost, iz katere izvirata, zastruplja že itak razburjeno življenje Jugoslovancev tako, da je zboljšanje razmer potisnjeno daleč v bodočnost.

Nato navaja »Information« znano izjavo škofa v Kraljevem gradu, dr. Jožefa Doubrave, in omenja članek moravskih čeških listov (»Moravske Orlice«, »Hlas« in »Našinec«), v katerih so izjavili, da kro- na vedno v polni meri lahko računa na češki narod ter konča: »Nam so te lojalne manifestacije v veliko zadoščenje. Potrjuje, kako ima »Information« prav, če brani Čehe in Jugoslovane pred lahkomišelnimi in zlohotnimi pavšalnimi sumničenji — edina izmed vseh na Dunaju izhajajočih listov. Upa, da s tem državi boljše služi, kakor tisti, ki delujejo v nasprotni smeri s preveč sumljivo gorečnostjo.«

Japonska in vojna.

Pod tem naslovom priobčuje inženier dr. Th. Schuchart v »Vossische Zeitung« članek o sedanjih gospodarskih razmerah na Japonskem. Po kratkem uvodu piše:

Po zaslugi vojske je napravil razvoj japonskega gospodarskega življenja mogočen korak naprej. Vsled omejitve angleškega in vsled odpada nemškega in avstro-ogrškega izvoza se je mogla japonska in-

dustrija brez truda polastiti mnogih trgov Vzhodne Azije, Indije, Južne Afrike in Južne Amerike. Izvozne in uvozne številke za leto 1917. daleč presegajo vse, kar pomni zgodovina japonske zunanje trgovine. Kakor mogočen pa je bil ta razvoj, vendar se na znotraj nikakor ni mogel zadostno utrditi.

Industrija je močno narastla; število tovarniških delavcev se je več nego podvojilo; nove industrije so zrastle kakor gobe po dežju. Delavni sistem se je pa do- slej le malo izpremenil. Po besedah barona Megata, ki se je nedavno kot poseben gospodarski odposlanec Japonske mudil v Združenih državah, so uvedli doslej novodobne obratne in delavne metode samo v vladnih obratih in predilnicah. Na vsakem koraku se opaža pomanjkanje tehničnega znanja in umevanja tehnično-znanstvenih stvari. Kljub mrzličnemu prizadevanju, da bi se v prirodnih in tehničnih vedah postavili na lastne noge, so Japonci še zelo daleč od tega, da bi se znanstveno in obratno - organizatorično osvobodili od inozemstva. Njihovo delavstvo o bistvu stvari, s katerimi ima opraviti, še sploh nima pojma. Japonska izprevidela, da spričo skoraj popolnega pomanjkanja strokovne izobrazbe tovarniškega delavstva tudi — v primeri z evropskimi — skrajno nizke plače industriji ne morejo pomagati. Enake so razmere tudi v višjih tehničnih poklicih. Prodaja tehničnih in prirodoznan- skih knjig se je v zadnjem letu izredno zvišala in daleč nadkrilila prodajo lepo- slovne literature. Toda tehnično šolstvo tiči na splošno še v povojih. Kako zelo so v zadregi za ljudi s tehnično-znanstveno izobrazbo, dokazuje dejstvo, da so nemške vojne ujetnike inženirje z dovoljenjem vojaške oblasti pritegnili na tehnične šole kot učitelje.

Dalje ne smemo prezreti, da se je začela v japonski vladi, upravi in pridobit- nem življenju — vsekakor pod vplivom ru- skih razmer — pojavljati odločna demo- kratična smer. Japonska danes sicer še ni- ma nikake strokovne organizacije v za- padnem zmislu. Vlada jo je bila zatrla v trenutku, ko je strokovno gibanje prešlo v socialistično strujo in težke kazni groze organizatorjem stavk. Vendar se pa štraj- ki ravno v zadnjem času zelo nevarno množe; njihov potek je navadno zelo na- silen. Gotovo je, da se bo morala japonska vlada v doglednem času resno lotiti soci- alnega delavskega vprašanja. Začetek je že napravila s tem, da je z ozirom na ve- liko brezposelnost, ki bo nastala, ko po- neha vojna konjunktura, svoj urad za ubo- ge v notranjem ministru razširila na skrbstvo za brezposelne. Značilno je tudi, da je Japonska šele leta 1916. storila prvi korak v tovarniški zakonodaji ter odločila najvišji delavni čas za ženske in otroke.

Glavna skrb japonske vlade je že par let, da se pripravi na padec konjunktura ob sklepu miru in pa da obdrže trge, ki so jih tekom vojske igraje pridobili. Kakor rdeča nit, se vleče skozi vse vladne od- redbe skrb za gospodarsko bodočnost. Kako oslabiti udarce krize, ki bodo pa- dali v tilnik mladi industriji, kako omiliti njihove posledice? Tu je tudi ključ za tako resno prizadevanje Japonske, da si ohrani prijateljstvo Združenih držav. Ne gre le za ladijsko jeklo. Japonska dobro ve, da po- trebuje ameriške inženirje in znanstvenike, tem bolj ker ni upanja, da bi jih mo- gla v doglednem času dobiti iz Evrope. Nič ni značilnejšega, nego da se je mikado sam osebno potrudil, da je sprejel gene- ralna ravnanja družb »General Electric« in »Western Electric«, ki stojita z japon- sko električno industrijo v tesni finančni zvezi, in jima podelil visoka odlikovanja.

Japonska je izprevidela, kako veli- kansko važnost bo imela ravno tehnika za njeno gospodarsko bodočnost in z ne- prikritim občudovanjem opazuje silno de- lo Nemčije v tem oziru. Japonci so hladni računarji in vedo, koliko je vredno zanje, da se vojaško ne udeležujejo vojske. Vedo, kakšnih žrtev bi jih to stalo, kako malo so modernim vojnim zahtevam kos in zato sicer s samoljubnim zadovoljstvom bele- žijo prošnje zaveznikov, naj bi poslali čete v Evropo — na kaj več pa nikakor ne mi- slijo.

Vpoštevajoč vse to, se ne moremo obra- niti vtisu, da tudi zasedba Vladivostoka nima drugega namena, nego zavarovati japonske terjatve nasproti Rusiji za vojne dobave, posojila itd., v skupnem znesku 280 milijonov jenov. Seveda pa igra pri tem svojo vlogo tudi želja, da bi spravili vzhodnoazijske obrežne dežele vsaj za- časno pod gospodarsko nadzorstvo Ja- ponske.

Češki jubilej.

Česki narod slavi letos velik jubilej: pred petdesetimi leti, dne 16. maja 1868. leta, je bil položen temeljni kamen češke-

mu »Narodnemu divadlu« in ta zlata, davno zaželjena palača nad Vltavo je po- stala simbol njegovega preporoda in du- ševnega osvobođenja.

Slaveč petdesetletnico njegove usta- novitve praznujemo ne samo obletnico tega nepozabnega dne, marveč tudi ve- liko razdobje svojega narodnega in poli- tičnega razvoja; a baš današnja doba nam bolj kakor kdaj dovoljuje, zreti v svojo mi- nulost s hvaležnostjo, v sedanost z odloč- nostjo in v bodočnost z nezlomljenim za- upanjem.

Jubilejne slovesnosti »Narodnega di- vadla« se prično začetkom meseca maja s slavnostnim ciklom čeških iger v »Na- rodne divadlu«, v mestnem gledališču vinohradskem in v drugih praških gleda- liščih; njih vrhunec bo jubilejni dan 16. maja, ko se poleg drugih slavnosti sestane slovesna skupščina v »Pantheonu« kral- jevskega muzeja češkega. Na tej sprego- vore: predsednik slavnostnega odbora dr. Karel Kramář, slavni češki pisatelj Alojzij Jirasek in literarni zgodovinar F. V. Krejčí. Zvečer tega dne se vrši v »Narodnem di- vadlu« jubilejna predstava Smetanove opere »Dalibor«, s katere premijero so pred petdesetimi leti proslavili polaganje temeljnega kamna. Drugi dan 17. maja se priredi slavnostni večer na čast naših milih gostov z bliza in od daleč, a dne 18. maja se končuje vrsta slavnostnih prire- ditev z veliko ljudsko svečanostjo.

Praznični ti dnevi se proslave tudi iz- ven Praže po vseh pokrajinah krone če- ške: bodo to prazniki vsega zedinjenega naroda češkoslovaškega.

Pred petdesetimi leti se je radoval z našim narodom pri polaganju temeljnega kamna »Narodnega divadla« lep broj brat- tov slovanskih.

Po petdesetih letih hrepenimo s plam- tečim srcem, da bi bili dragi bratje zopet z nami v naši sredini! Vabimo Vas z od- prtimi rokami in prosimo, dasi je da- našnja doba od one težavnejše, da bi prišli v zlato matičko Pražo; udeležite se slav- nih dni čeških, pridite kakor domov, Vaš obisk nam bo v okrepitev, a še po dolgih letih v drag spomin!

V Prazi, dne 15. aprila 1918.

Slavnostni odbor za jubilej »Narod- nega divadla« 1868—1918: Dr. Karel Kra- mář, predsednik; prof. dr. Jaroslav Hlava, dr. Karel Marek, podpredsednika; Jaro- slav Kvapil, tajnik.

Bitka na zahodu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. maja. Veliki glavni stan: **Zapadno bojišče:** Na bojnih črtah je oživel topniški boj v posameznih odsekih. Krepkemu učinkovanju topov so sledili sovražni delni napadi južno od Villersa-Bretonneuxa in na zapadnem bregu reke Avre. S protisunkom smo ugrabili ujetni- kov. V ostalem se je pehota omejevala na pozvedovanja. Na lorenški fronti se nada- ljuje živahno delovanje sovražnika.

Iz Ukrajine.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. maja. Veliki glavni stan: **Ukrajina:** K črte Jekaterinoslav-Har- kov smo vkorakali v ozemlje Donca. Ob Azovskem morju smo zasedli Taganrog. pl. Ludendorff.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. maja. Uradno se poroča: Včeraj je bojevanje na celi italijanski fronti med Judikarijo in Adrijoo zopet zna- tno narastlo. Dne 1. maja je nadporočnik pl. Fiala priboril svojo 15., 16. in 17. zra- čno zmagao.

Načelnik generalnega štaba.

Iz Finske.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. zvečer. Uradno: Na južnem Finskem smo uničevalno premagali sovražnika v petdnevni bitki pri Lahtiju in Tavastehusu in ujeli 20.000 ujet- nikov.

Kavkaška republika napovedala vojsko Turčiji.

Dunaj, 3. maja. Odeški listi poročajo iz Tiflisa: Čejdež in Čereteli sta pregovo- rila kavkaški deželni zbor, da napove Tur- čiji vojsko in odredi mobilizacijo.

Politične novice.

+ **Veliki shod v Postojni.** Opozarjamo še enkrat na manifestacijski shod, ki se vrši jutri, dne 5. t. m. ob pol 4. uri, popol- dne pri »Ogrski kroni« v Postojni. Na shodu govore dr. Korošec, dr. Poga- čnik in dr. Ravniha.

+ **Shod v Trzinu.** Za nedeljo dne 5. maja je sklical krščansko-socialna delav- ska organizacija shod v Našem Domu po šmarinah. Na shodu govori državni in de- želni poslanec Jožef Gostinčar. De- lavstvo na shod!

+ **Cesar je odpotoval 2. t. m.** popol- dne na fronto.

+ **Jugoslovanski klub ima vkljub te- mu,** da je zasedanje odgodeno, v torek, dne 7. maja, kakor naznanjeno, sejo v klub- ovih prostorih. Isti dan nameravata Ju- goslovanski klub in Češki Svaz obdrža- vati skupno sejo. Zaradi resnega položaja je navzočnost vseh klubovih članov nujno potrebna. Dogovoriti se bo treba o smo- trenem in enotnem postopanju v času od- godenja.

+ **Sistem.** »Vojno-kreditni zavod za južno vojno okrožje« v Celovcu nam je po- slal nemški dopis, ki naj bi ga sporočili ob- činstvu. To je že skrajna predrznost. Vemo, da se je svoj čas na razpis uradniških mest pri tem zavodu odzvalo več Sloven- cev, a ravnateljstvo je imenovalo uradni- ke že pred razpisom, ki je bil le pesek v oči Slovencev. Pod dotičnim nemškim do- pisom je tudi štampilja dr. J. Hoče- varja, kot direktorja, kot »leitender Di- rektor«, pa je podpisan dr. Kleinwä- chter, ki je za poslovanje odgovoren, dasi je tudi dr. Hočevar soodgovoren za dopise, na katere se pritiska njegova štam- pilja. Svoj čas se nam je ravnateljstvo ome- njenega zavoda radi nemškega dopisova- nja opravičilo in zagotovilo, da bo, ko bo urejena pisarna in nastavljeno tudi sloven- ščine zmožno uradništvo, pošiljalo sloven- ske dopise. Pisarna je sedaj urejena, urad- niki nastavljeni, kljub temu je ravnatelj- stvo zavoda, čigar delokrog se razprosti- ra z malo izjemo na Koroškem izključno po nemškem ozemlju, tako predrzno, da pošilja slovenskim listom nemške dopise. To ni bagatela, marveč le ena izmed naj- skromnejših cvetk skrbno gojenega siste- ma. Zavod, ki ga je vlada ustanovila in dotirala z namenom, da pomore našemu bednemu ljudstvu pri obnovitvi njegovih domov, naj pomaga, da se na slovenskih tleh utrjuje nemstvo. Dokler bo zavod v takih rokah, kot je doslej, ne more sloven- sko ljudstvo imeti nobenega zaupanja vanj. Priporočamo Jugoslovanskemu klub- u, naj obrne vso pozornost na delovanje tega zavoda, ki doslej ni drugega kot udobno taborišče nemških pionirjev.

+ **O odgoditvi parlamenta** piše »Gra- zer Volksblatt« med drugim: Kar se je dalo Nemcem, je ustvarilo nov spor in poojstrilo nasprotstva. Seidler je sam pripoznal, da njegov ukrep nikogar ne zadovoljuje, ker je rekel, da smatra v pomirjenju razburje- nih duhov za najboljšo sredstvo odgoditi parlament. Vprašati se pa moramo, če bo- do stranke tako preziranje mirno pretrpe- le. Nič ne jamči, da se izboljša v šestih tednih položaj. Seidler si misli, da s tem, ko pridobiva časa, vse pridobi, a zapravlil je že veliko časa, druge pomoči danes ne pozna, kakor da potisne parlament proč. To dokazuje, da se je zrušil ves njegov zi- stem: razširil je prepad med seboj in Slo- vani, a Nemcev tudi ni zadovoljil v celoti. Proti začasnim izločitvi parlamenta se mo- rajo pa upreti tudi vse stranke iz drugih razlogov, ki pomenja to prvi korak na po- ševni ploskvi. Niti med posameznimi strankami niso bile kljub velikim proti- slovjem nikdar pretrgane. Dolgim odmo- rom parlamenta je vedno sledil napredek radikaliziranja. Dr. Seidler je storil vse, da brani svoje nasilstvo, a javnosti ni prepri- čal o tem, da mu ni preostalo drugega iz- hoda. Če bi Čehi in Jugoslovani res ures- ničili svoje grožnje in onemogočili vsako delovanje, je imel še vedno dovolj časa, da napravi konec. Zbežati pred revolver- jem, o katerem se niti ne ve, če je nabit: tega javnost ne bo razumela; ta korak vla- de se mora zato najgloblje obžalovati.

+ **Pritožba dr. Lampeta.** Ko je tudi graška »Tagespost« objavila vest, da se je msgr. dr. Lampe pritožil zoper svojega škofa, smo to novico morali registrirati. Nato je msgr. dr. Lampe to trditev dementi- ral — kakor smo slišali, kajti njemu se ni zdelo potrebno, da bi »Slovenec« zadeve nedvoumno pojasnil. Tudi v svojem listu je noče nedvoumno pojasniti, neče izjaviti, da ni storil ničesar zoper svojega škofa, ampak se igra z besedami. Medtem se je ta škandalozna notica razširila po graških, dunajskih, čeških, ogrskih listih, o tej za- devi pišejo celo »Münchener N. Nachrich- ten«, »Vossische Zeitung«, »Kreuzzeitung« in drugi listi iz rajha. Zadnja številka ko- rrespondence »Information«, ki je v cer- kvenih zadevah navadno dobro poučena in o kateri pravijo, da je v zvezi z nuncia- turo, trdi, da je dr. Lampe »obrekoval in sumničil« svojega škofa. Nočemo soditi, koliko je resnice na vsem tem in v in- teresu dr. Lampeta upamo, da je vse iz- mišljeno. A nihče ne more odvezati dr. Lampeta dolžnosti, da jasno in nedvoumno ter s svojim podpisom časopisju pove, da ni storil ničesar zoper ugled svojega škofa. To je dolžan svojemu dobremu imenu in dobremu imenu svojega škofa.

+ **Volitve v Slatini na Hrvatskem.** Dne 1. maja so se vršile v Slatini na Hr-

vatskem nadomestne saborske volitve. Izvoljen je bil kandidat hrvatsko-srbske koalicije dr. Zdravko Kovačević s 741 glasovi, dočim je dobil kandidat opozicije dr. Rudolf Ivančić 456 glasov.

— **Hrvatska socialistična stranka** se je na shodu v Zagrebu dne 1. maja izjavila med burnim odobravanjem za neodvisno jugoslovansko državo.

— **Volitve v Gorskem okraju** — ki leži ob kranjski meji — je, kakor poroča »Hrvatska Država«, razpisala hrvatska vlada. Kandidat hrvatsko-srbske koalicije je častnik Juraj Gašparac.

— **Novo Wekerlejevo ministrstvo.** Ogrski parlamentarni krogi sodijo, da bo nova Wekerlejeva vlada precej spremenjena. Ministri ostanejo: Popovics, princ Windischgrätz, baron Szurmaj, Unkelhäusser, Sztereny, Serenyi in grof Zichy.

— **Dunajski razgovori.** »Breslauer Nachrichten« poročajo: Pogovori na Dunaju, katerih so se udeležili zastopniki nemških zveznih držav, so v zvezi z nameravanimi prenosovami na vzhodu. Nemški zvezni svet se bo pečal z vzhodnim vprašanjem koncem majnika ali začetkom junija. Urediti nameravajo državno-pravno stališče Poljske nasproti Nemčiji; dozorelo je tudi vprašanje Litve.

— **Pogajanja v Bukarešti.** V Bukarešti sta se pripeljala turški zunanji minister Massimi bej in bolgarski ministrski predsednik Radoslavov. V Bukarešti so zdaj zopet zbrana vsa odposlaništva zavezničkov. Pravi, da bodo kmalu zaključili pogajanja.

— **Tirolska in Nemčija.** Tirolski deželni odbor je naprosil Nemčijo, naj vzame Tirolsko v nemško oskrbo. Sedaj poročajo, da je Bavarska nakazala Tirolski 175 vagonov krompirja.

— **Američanov** je na francoski fronti 250.000 do 300.000 mož.

— **Ojačenje ameriške armade.** Vojni tajnik Združenih držav Baker je predložil vojaški komisiji reprezentantske zbornice načrt za ojačenje armade. Do zdaj je bil preskrbljen kredit za 1.700.000 mož močno ameriško armado.

— **Proti pridruženju Besarabije Rumuniji.** Iz Berlina se poroča, da je protestirala vlada sovetov formalno proti prikloplitvi Besarabije k Rumuniji. Kmečki kongres hotinskega distrikta je zahteval, naj Rumunija precej izprazni Besarabijo.

— **Ruski veleposlanik v Berlinu** je naznanil, da je prevzel s 1. majem varstvo nad vsemi vojnimi in civilnimi ujetniki v Nemčiji.

— **Rusija se pripravlja na novo vojsko.** »Daily Express« poroča: Vsa znamenja kažejo, da se pripravlja Rusija na novo vojsko. Izvršilni odbor sovetov je odobril Trockijev program, da morajo vojaško izuriti vse moše med 16. in 40. letom in rekrutirati vse kmete in delavce. Vpoklicali so že vse višje častnike, da sodelujejo pri sestavi nove armade. Odpravili so armadam pridružene odbore in mislilo ustvariti v desetih mesecih zelo močno armado. — Opozicija trdi, da gre sovetom bolj za lastno, kakor za obrambo Rusije. Seje izvršilnega odbora so se udeležili tudi zastopniki Anglije, Združenih držav in Japonske. Če se nadaljuje vojska do bodoče spomladi, se bo Rusija zopet lahko branila z milijoni kozakov.

Dnevne novice.

— **Dramatično društvo v Mariboru.** Na veliko škodo obmejnih Slovencev ima ves čas vojne vojaška oblast zasedeno iverano mariborskega Narodnega doma. Dramatično društvo ni moglo ves ta čas prirediti nobene predstave in nobenega koncerta. Neposredno pred izbruhom vojne je priredilo na poziv vseh narodnih društev veliko narodno slavnost ter si naopavilo zanj krasnih narodnih noš, ki so stale tisočake. Ker bi pa bilo Dramatično društvo v normalnih razmerah tisto slavnost ponovilo na vseh odrih slovenskega ozemlja, bi bili ti dolgovi kmalu izginili. A prišlo je drugače. Vojaška oblast je zasedla Narodni dom, in v istem trenutku se je prekinilo vzgojevanje ljudstva. Da pa društvo vsled slabega gmojnega stanja ni trpelo, temveč se še celo rešilo vseh svojih dolgov, zato se imamo zahvaliti članom, ki so pri vsem tem vztrajali pri društvu in tistim, ki so zadnje leto v velikem številu nanovo pristopili ter s tem pokazali razumevanje za važnost dramatičnega društva. Nobeno drugo društvo ne more gojiti družabnosti v tisti meri, kakor ravno to društvo pri svojih prireditvah. Zdaj, ko pričakujemo s precejšnjo gotovostjo, da vrne oblast dvorano njegovemu pravemu namenu, se bliža zopet čas, ko bo skrbelo Dram. društvo za igre, koncerte itd. Kdo pa je dramatično društvo? To ni morda družba akcijonarjev, kakor se snuje sedaj v Ljubljani, temveč Dramatično društvo v Mariboru so vsi Slovenci v Mariboru in v okolici, ki so njegovi člani. Precej jih je že priglasilo svoj pristop, druge pa prosimo tem potom, da oristopijo k društvu do prihodnjega občnega zbora, ki se vrši v soboto, dne 11. maja 1918 ob pol osmih zvečer v Narodnem domu. Občni zbor bo sklepal o prireditvah v letošnji sezoni in vsak član in vsaka članica naj se tega posvetovanja udeleži. Vsakemu Slovincu v Mariboru in v okolici mora biti na tem ležeče, da postane Dramatično društvo zopet to, kar je bilo pred vojno, hiša umetnosti in hiša neprisliljene zabave. Da pa to hvaležno delo lahko vrši, mora biti vsak posamezni Slovenec član društva, mora skušati spraviti na občnem zboru delavne ljudi v odbor in staviti tam primerne predloge, ne sme pa brezbržno stati izven društva, in samo kritizirati ter dati post festum nasvetov. Kdor se sam odteguje temu izključno le kulturnemu delu, ravna smešno, če samo kritizira delo drugih. Vsakdo ima ne samo pravico, temveč dolžnost, da sodeluje kot član ali aktivna, ali pa z nasvetom.

— **Kamnik.** Podružnica Slov. Straže ima na Vnebohod dne 9. maja svoj občni zbor v Kamniškem domu ob pol 4. popoldne. Na tem narodno-obrambnem sestanku govori zastopnik koroških Slovencev g. stolni vikar Fran Smodej iz Celovca. Iz prijaznosti sodelujeta združena pevska zbor. Deklamacije. Nadejamo se, da slavno občinstvo iz mesta in cele okolice pokaže o tej priliki svoje narodno čuteče srce za obmejne Slovence ter se mnogoštevilno udeleži!

— **Iz Črnomlja.** Dne 1. maja popoldne okrog druge ure je padala toča po vinogradih in sicer na Griču in Maverlenu, v Dobljčki gori. Baje ni napravila mnogo škode. — En teden preje je padala tudi v Rodinah, kjer je, toda le na enem kraju, naredila občutno škodo. — Radi pozno zapadlega snega ne bo kaj dosti česeni in breskev. Sedaj pa še hrošči pridno obirajo listje.

— **Zapostavljanje slovanskih častniških aspirantov.** 22. januarja t. l. so vložili dr. Korošec in tovariši interpelacijo zaradi zapostavljanja slovanskih častniških aspirantov, trdač, da nemško-nacionalni častniki iz ničevih razlogov narodnim prostovoljcem odrekuje pravo do častniške šarže. Konkretno se je v interpelaciji navedel slučaj prostovoljca V. M. iz Koroške. Domobranski minister odgovarja zdaj na to interpelacijo, da imajo pravico odločati o moralnih predpogojih aspirantov častniške zborovanja. Po »začasnem predpisu za izobrazbo rezervnih častnikov« (»Prov. Bestimmungen für die Ausbildung zum Reserveoffizier«) mora dotični prostovoljec biti pri zborovanju prisoten (razen pri glasovanju), sme se opravičiti in je dolžan dati pojasnila. Sklepa se z večino glasov. Sklep pregleda »Militärkommando« in ga sporoči prizadetemu prostovoljcu. Ker govori minister le o takih, ki so že dopuščeni k izvežbanju za častnike, se zdi, da ti predpisi ne veljajo za one, ki sploh niso bili pripuščeni v to izvežbanje. Vsekakor je važno, da prostovoljci poznajo svoje pravice. Kdor bi bil izbačen, a ni bil zaslišan in se ni udeležil častniškega zborovanja in tam mogel braniti, naj se pritoži po naši parlamentarni delegaciji, če želi, da postane častnik. V slučaju V. M. naznanja minister v interpelacijskem odgovoru, da je odredil imenovanje z onim datumom, ki bi mu šel, če bi ga ne bili zapostavili. Dotičnega častnika, ki je toliko časa preprečeval imenovanje, češ, da je V. M. slovenski narodnjak, ki piše svoja pisma le češki in slovenski in pripada jugoslovanski struji, dasi ima nemško ime, minister noče kaznovati, češ da ni mislil s tem škoditi (»da je mislil, da ta opazovanja mora povedati«), da pa se prizna, da je njegovo poročilo bilo formulirano »malo srečno«.

Tako se pri nas postopa s krivičnejši!

— **Odlikovan pesnik.** Cesar je podelil pisatelju Petru Rosseggerju veliki križec Franc Jožefovega reda.

— **Železnica Jesenice—Gorica—Trst** je s 1. majem zopet odprta.

— **Idrija.** Za ravnatelja na tukajšnji realki je imenovan prof. Baehler.

— **Sprejem vračujočih se ujetnikov iz Rusije.** Z bridkim razočaranjem se je vrnil marsikateri ujetnik iz Rusije. Mesece in leta je sanjal o domovini, imel eno samo željo, videti zopet domači kraj. Stotisoči so bili ujeti ranjeni ali pa so se morali vdati vsled lakote v oblegani trdnjavi, pričakovali so, do bo dan vrniti zanje dan slave in veselega vzprejema. A sprejeli so jih kot osumljence, dasi je jasno, da tisti, ki nimajo mirne vesti, ne bodo prišli nazaj v prvih mesecih. Obratno. Naši ujetniki pripovedujejo, da se člani raznih »družin« (t. j. organizacij pripadnikov osrednjih velesil, ki so vstopili v rusko armado) baš sedaj prav posebno trudijo, pridržati naše ljudi v Rusiji in jih uvrstiti med se, češ, čim več nas bo z enakim grehom, tem milejše bo ravnanje z nami. Človek je občutljiv, zlasti še ob času, ko se njegovo duševno življenje nahaja v nekaki ekstazi. Marsikaj je zamudila država, ker ni postopala pri vsprejemu ujetnikov tako, da bi bila pokazala smisel za duševno razpoloženje ujetnikovo in navezala novovračujočega se državljana na domovino. To hočejo sedaj popraviti. Rdeči

križ je sprejel nalogo, skrbeti za obdarujevanje vračujočih se ujetnikov. V ta namen zbira darila. Najbolj zaželen je seveda tobak in kadilske potrebščine sploh. Tobakna uprava je obljubila nekaj milijonov svalčic, kar bo zadoščalo seveda le za malo časa. Vsak ujetnik bo dobil dopisnico v devetih jezikih s tiskanim besedilom: »Zdrav se povrnil nazaj. Pismo sledi. Pristrčne pozdrave.« V karanteni bodo dobivali ujetniki nadaljne darove: nože, zapisnike, svinčnike, ščetke, denarnice, ustne harmonike. Silno potrebno bi bilo oskrbeti ujetnike z novim perilom; to je pa neizpeljivo, ker rabi Rdeči križ svoje zaloge za bolnike in še tukaj z njimi le za silo izhaja. Ujetniki prihajajo tudi bolni; preskrbeti jim je treba zdravniško pomoč. Darove v ta namen v blagu in denarju sprejema Rdeči križ.

— **Velik dar za »Vojaški dom« v Ljubljani.** Za »Vojaški dom« v Ljubljani je darovalo »Kranjsko mesto za dobavo klavne živine« 20.000 K. Odbor ponovno prosi vse, katerim je pri srcu blagor naših vojakov, da z obilnimi darovi kar najsičajnejše izpričajo ljubezen do onih, katerih hrabrosti se imamo zahvaliti, da naša dežela ni opustošena po sovražniku. Darovi naj se pošiljajo na naslov: Odbor za »Vojaški dom« v Ljubljani.

— **Lovski krogi** se opozarjajo, da so dobila okrajna založišča za smodnik nekaj debelega špriha za razdelitev. Dobavne listine izstavlja lovcem, najemnikom in njihovim gostom politična oblast I. instance.

— **Izdajstvo pri Carzanu.** Na interpelacijo nemških poslancev je domobranski minister Czapp sedaj odgovoril, da je armadno poveljstvo ugotovilo izdajstvo pri Carzanu in da je tega izdajstva sokriv tudi rezervni nadporočnik dr. Pivko.

— **Pomlad na Dunaju.** Na Kranjskem je bil april silno deževen, dunajski okolici pa je že tožil nad sušo. Kolikorkrat sem se pripeljal v prvih pomladanskih tednih na Dunaj, vedno sem se čudil, koliko je flora v severno ležeči prestolici ob Donavi pred Kranjsko. Sadno drevje je deloma že odcvetelo; po zelenih parkih, koder cvetoč divji kostanj ni že več nikaka redkost, je polno otrok, šetalec in počivalcev. Samo lesene hišice, ki so nudile v mirnem času Dunajčanom nebroj slaščic, mleka, sirovega masla, osvežujočih pijač, so neusmiljeno zaprte. Ob nedeljah vre prebivalstvo v procesijah v okolico; solčna pota med vinogradi pod Golovcem, senčna šetališča po gozdovih v Neuwaldeggu in Grinzingu mrgele tedaj še vedno lepo oblečeni dam in gospodov. Celo gostilniški vrtovi niso prazni, dasi se ti za prostor pod duhtečim kostanjem ni treba prerivati. Ves čar dunajske bujne, skoro južne pomladi s skoro nepretrgano vedrim nebom se je povrnil in za trenotek zapuste meščana moreče skrbi, pardon, zapuste ga ne, a malo odleže mo vendar, otroci z ozkimi obrazi skačejo kriče skoro tako kot v mirnem času. A nekaj je izginilo iz šetališč in gostiln: šumno veselje; smeh je postal redkejši, kot da je tudi že na karte. Starega Dunajčana Fejaka, ki se mu je po Schillerju neprestano vrtel na ognjišču raženi, ni več. Pač! Nekdanje dunajsko veselo, razigrano, lahkokrilo življenje se je ohranilo, samo z ulic in šetališč se je umaknilo v gledališče. Operet, ki so doživele na Dunaju po stotero vpriporitev, ni malo; »Vesela vdova« je plesala svoj čas v gledališču ob Dunajščici bogve kolikokrat več kot poltisočkrat, »Dolarska princesa« je bahala s svojim bogastvom dalj kot eno sezono, »Logarjeva Krista« je tudi privabila stotisoče gledalcev. V zadnjem času pa so pohajale ogromne množice dan za dnem v Raimundovo gledališče, se zamaknile nazaj v leto 1826., spremljale s sočutjem Schubertovo ljubezen do lepe hčerke pristnega Dunajčana humorista, vinskega brata in življenskega modrijana Tschölla in se naslajale na v srce segajočih melodijah Schubertovih; igrali so jo tako dolgo, da so igralci onemogli in niso bili več skoro zmožni igrati dan na dan isto stvar, ob nedeljah pa kar po dvakrat: popoldne in zvečer. In avtorji so si pomagali iz zadrege pa spisali II. del k Dreimäderlhaus z naslovom Hannerl. To pojejo sedaj dan na dan, prihodnjo nedeljo 5. maja jo bodo pa dvakrat. V opereti vidi Dunajčan stare čase, in spomin se mu posili; dni premljaja, ki so bili, in na tihem sline briše, ko posluša verze o veselem narodu Dunajčanov, ki jih je Bog ustvaril nalašč za dunajsko mesto, ali pa, če mu pokaže stari Tschöll na odru v začudenje, veselo preseenečenje in zavist občinstva — pristen »kifelijec«.

— **Hleba belega...** Pod tem naslovom poroča nadučitelj Fr. Silvester v »Slovenskem učitelju« od Azovskega morja: »Hleba belega, kolikor hočemo... V splošnem je vojnim ujetnikom v Bervjanskem ujezd dokaj dobro. Zdi, ko je več dela, dobijo pri kmetu hrano, obleko in po 30 rubljev na mesec. Demokratična Rusija ima srce za — reveže in zato pomaga vsakemu potrebnemu. Pomagajte tudi Vi — ruskim vojnoplenjenim, drugače bo po vojni sramota.« V ravnanju z vojnimi ujetniki vlada

strašanska razlika prav tako v Avstriji kot v Rusiji. Kdor lajša po svojih močeh usodo vojnimi ujetnikom, ne posoja samo Bogu, ampak ustvarja tudi ugled našemu narodu v tujini.

— **Iz odvetniške listine** je izbrisan sarajevski odvetnik dr. Zivko Nježić, ker se je brez dovoljenja političnih oblasti izselil v začetku vojne iz Bosne v inozemstvo.

— **Darovi za pogorelece na Koroški Beli.** Zupni in občinski urad je prejel darov 36.346 K 29 v. C. kr. okr. glavarstvo je izročilo zbirko v znesku 31.727 K 74 v.; v tej vsoti je tudi dar Nj. Velikanstva v znesku 10.000 K. C. kr. ministrstvo za javna dela je po posredovanju državnega poslanca gosp. viteza Pogačnika nakazalo podpore 140.000 K. Skupna vsota znaša 208.074 K 3 v. S tem bi bila pokrita nekako tretjina celotne škode. Vsem blagim dobrotnikom najpristrčnejša zahvala! Pozidava vasi se še ni pričela vsled pomanjkanja delavnih moči in živeža.

— **Nov vozni red na progi Trst—Nabrežina—Kormin.** Počenski z desetim majnikom vozijo na progi Trst—Nabrežina—Kormin sledeči vlaki: vlak št. 90/1011, iz Trsta j. k. ob 7.25 dop. Nabrežina 8.30 dop. Tržič 9.15 dop. Gorica 10.17 dop. Kormin 10.44 dop. Vlak št. 94/1015 iz Trsta j. k. ob 9.25 ponoči, Nabrežina 10.30 ponoči, Tržič 11.15, Gorica 12.27, Kormin 12.54 ponoči. Dnevni vlak ima zvezo v Nabrežini z osebnim vlakom št. 31, ki odhaja iz Ljubljane ob 1.40 ponoči in v Korminu v Videm, oziroma v Tržiču z Červinjanom. Nočni vlak ima zvezo v Nabrežini v dnevnim brzovlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 6.31 pop. in z osebnim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 2.45 pop. in v Korminu v Videm, oziroma v Tržiču z Červinjanom. Vlak št. 1012/91 iz Kormina ob 6.40 dop., Gorica 7.21 dop., Tržič 8.21 dop. Nabrežina 9.20 dop., Trst 9.50 dop. Vlak št. 1014/95 odhod iz Kormina ob 3.37 pop., Gorica 4.19 pop., Tržič 5.18 pop., Nabrežina 6.15 pop., Trst 6.45 zvečer. — Obadva vlaka imata zvezo z Vidmom in Červinjanom, prvi z osebnim vlakom 32, ki prihaja iz Trsta ob 2.25 pop. v Ljubljano, drugi z nočnim osebnim vlakom 34, ki prihaja iz Trsta v Ljubljano ob 10.53 zvečer. Nočna brzovlaka št. 5 z Dunaja in št. 6 iz Trsta, imata zvezo na vojaške brzovlake iz Nabrežine v Kormin, katerima se priklopita po dva voza za civilne potnike.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Za majniško deklaracijo so Jugoslovanskemu klubu nadalje dospelje sledeče izjave: 1746 žen in deklet iz rajshenburške župnije se z navdušenjem pridružuje majniški deklaraciji; župljani v St. Janžu na Vinski gori (628 podpisov); odbor občine v Lokli pri Zidanem mostu; župljani v Lokli (580 podpisov); župljani v Razboru (151 podpisov); mošje in mladeniči občine Zerkovec (fara Hoče, 38 podpisov); učiteljski zbor pri Kapeli (okraj Gornja Radgona); krajni šolski svet za ptujsko okolico; mošje in fantje, žene in dekleta občine Mestni vrh pri Ptuj (245 podpisov); odbor občine Smolinci (okraj Maribor); slovenski fantje in mošje neke delavske stotnije nam pišejo: »Kdo še hoče biti podloga tujevi peti? Kdo še hoče nositi jarem nemškega gospodarstva? Kdo še hoče poljubljati bič, s katerim tepejo tuji naš jugoslovanski narod? Menim, da ga ni nobenega zavednega Jugoslavana, ki bi bil še nadejal se s tem zadovoljen!«; odbor občine Hlaponci (okraj Ptuj); žene in dekleta občine Olsep v Slov. gorah (okraj Sv. Lenart), 102 podpisa; žene in dekleta Gornji Porčič (okraj Sv. Lenart), 94 podpisov; požarna bramba trga Podčetrtek; prostovoljna požarna bramba v Imenem; katoliško slovensko izobraževalno društvo v Podčetrtku; krajni šolski svet v Podčetrtku; hranilnica in posojilnica v Podčetrtku; žene in dekleta občine trga Podčetrtek (40 podpisov); žene in dekleta v Imenjski gori; občina Imeno (42 podpisov); žene in dekleta v Slakah, občina Podčetrtek (58 podpisov); žene in dekleta v Golobnjaku, občina Imeno (30 podp.); žene in dekleta občine Imeno (94 podpisov); dekleta župnije Rogatec (75 podpisov); odbor občine Donačka gora; žene in dekleta župnije in občine Pameče pri Slovenjem gradu (208 podpisov); žene in dekleta občine Smarino ob Paki (205 podpisov); razven že oddanih 500 podpisov skupno z ženami in dekleti občine Mozirje. — Uz Jugoslov. dekl. oduševljeno pristopi selo Gajan v Istri; nadalje seljaci iz Kostreze sv. Barbara, Hrv. Primorje.

Ljubljanske novice.

Ij »Glasbena Matica«. Krekova slavnostna akademija se bo četrtilič vršila v nedeljo, dne 12. maja popoldne ob peti uri v Unionski dvorani kot ljudski koncert, namenjen najsišjemu občinstvu, slovenskemu delavstvu, za katero je umrli Krek toliko plemenito dobrega storil. Vstopnina bo izredno nizka: stojišča po 50 vinarjev, sedeži pa po 1 krono, 1 K 50 vin. in 2 kroni. — Začetek predprijave vstopnic v trafiki v Prešernovi ulici se bo naznanil tekom prihodnjega tedna. Opozarjamo na to prireditev najširše občinstvo in posebno vse organizacije slovenskega delavstva.

Ij Krekova slavnostna akademija »Glasbene Matice« je v trikratnem izvanjanju donesla za Krekov spomenik čistega dobička 7020 kron 48 vinarjev.

Ij Olga Borova-Valouškova. V prihodnjem tednu, v četrtek, 9. maja in soboto, 11. maja, se bosta vršila dva velezanimiva koncerta v Ljubljani. Najslavnejša češka altistinja, koncertna pevk »Narodnega divadla« gospa Olga Borova-Valouškova iz Prage priredi v Unionski dvorani v četrtek »koncert klasične in moderne češke pesmi«, v soboto pa »koncert svetovnih klasičkov«. Sodeloval bo obakrat češki skladatelj in klavirski virtuoz gospod Jaroslav Jeremiaš. Predprodaja vstopnic za ta dva koncerta se prične jutri v nedeljo dopoldne v trafikah v Prešernovi ulici.

Ij Vstopnice za velesoigro »Črevljari«, ki jo uprizori jutri, v nedeljo, 5. t. m., ob pol osmi uri zvečer Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov, se bodo dobivale jutri ob pol enajsti uri v društvenih prostorih (Komenskega ulica št. 12) in zvečer pri blagajni.

Ij Šentjakobsko prosvetno društvo nanaša vsem obiskovalcem in obiskovalkam hrvaškega kurza, da se prihodnjo sredo, dne 8. maja, vrši redni pouk od 8¼ do 9¼ zvečer. Slovnico smo predelali, odslej bomo čitali in govorili. Na veselo svidenje!

Ij Slovenec zmagovalec na šahovskem turnirju. Na berlinskem turnirju šahovskih mojstrov je zmagal ljubljčanec dr. Milan Vidmar.

Ij Prosi se usmiljen gospod za birmanškega botra 12letnemu dečku. Naslov pove upravnistvo »Slovenca«.

Ij Umrla je dne 3. maja v deželni bolnišnici gospa Ana Nemec, soproga sodnijskega sluga. Pogreb v nedeljo popoldne ob pol 2, iz mrtvašnice deželne bolnišnice k Sv. Križu.

Ij Umrla je gojenka 3. letnika liceja gosposična Julijana Kregar v starosti 16 let. Pogreb se vrši v nedeljo ob štirih popoldne iz mrtvašnice deželne bolnišnice k Sv. Križu.

Ij Umrla je v deželni bolnici gospa Ana Terezija Aljančič, soproga c. kr. brzojavnega mojstra v p. v Lukovici.

Ij Deželna poslovalnica za oblačila naznanja, da se prične drugi teden z razprodajo cenejšega takomenovanega ljudskega blaga. V poštev pride najprej sodni okraj Ljubljana (mesto in okolica). Blago je določeno izključno samo za revnejše sloje in za osebe, ki vsled obstoječih razmer največ trpe (stalni nastavljenici). Ker je zaloga zelo majhna in da cela akcija doseže svoj cilj, se prebivalstvo pozivlja, da se zgleda v resnici samo najpotrebnejši. S pri-glaševanjem za dosego izkaznic A se prične prihodnji ponedeljek in da ne bo preveč navala, je določen sledeči spored: Dne 6. maja stranke z začetno črko A; dne 7. in 8. maja stranke z začetno črko B; dne 10. maja C; dne 11. maja C; dne 13. maja D; dne 14. maja E; dne 15. maja F; dne 16. in 17. maja G in dne 18. maja H. Za temi pridejo takoj ostali na vrsto in spored se bo pravočasno objavil v listih. Uradne ure so od 9. do ¾12. dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne. Pisarna Šolski drevored št. 2.

Ij Popisovanje živine bi moralo biti že zaključeno, to pa se ne more zgoditi, ker se je uradno dognalo, da nekateri lastniki goveje živine, konj in prešičev ter koz in ovac do sedaj še niso storili svoje dolžnosti. Po preteku dveh dni bo mestni magistrat vse te zamudnike ostro kaznoval.

Ij Umrla so v Ljubljani: Fran Tiran, nadsprevednikov sin, 5 let. — Marjeta Černe, gostilničarka in posestnica, 43 let. — Janko Krofta, sin bančnega ravnatelja, 8 mesecev. — Martin Podkrajnc, bivši krojač, 59 let. — Julijana Rozman, sprevednikova žena, 42 let. — Albina Dejak, hči knjigoveškega pomočnika, 2 leti. — Fran Smrdelj, užitkar, 85 let. — Angela Hren, hči čevljarjeve vdove, 2 leti. — Leopoldina pl. Kosulich, uradnikova soproga, 40 let. — Ludovik Lassner, strojni ključavničar, 22 let.

Ij Za prekupevalce in mehanike. Dne 2. maja je bilo slugi Zadržne zveze ukradeno kolo pred Prometno banko v Ljubljani. Kolo je črno lakirano z navzgor držečo balanco in prostim tekom. Znamka Puh, model I., št. 60.650. Pred nakupom se svari.

Prosveta.

pr O lužičkih Srbih v Nemčiji smo tekom vojne slišali zelo malo. Njihova matiča v Budišinu je imela po Veliki noči svojo glavno skupščino. Posl. Bart je v razpravi o narodno gospodarskih razmerah v Lužici opozarjal na nevarnost zakona, ki daje veleposestnikom prvo pravico kupiti posestvo, ki je na prodaj, ker je to protisrbski razlastitveni zakon. Dr. Herrman je na skupščini predlagal, naj se zahteva, da se srbski jezik poučuje tudi na budišinskih realni, trgovski in poljedelski šoli. Srbski jezik — je rekel, moramo vidno negovati, »ker ga bomo v bodoče v vsem življenju še bolj potrebovali kot slove«.

pr »Jednota čeških filologov« slavi 50letnico. Leta 1874. je pričela izdati »Listy filologicke«, ki izhajajo še

danes. Pozneje je pričela izdajati knjige — doslej že lepo število — vse filološko-klasičnega in slavističnega značaja. En izmed najboljših njenih organizatorjev je bil pred kratkim umrl prof. Kral.

Ženski vestnik.

Ž ženske v armadi. Kakor znano, nastavlja vojaška uprava od lanske jeseni v armadi na bojišču tudi ženske, ki delujejo kot perice, šivilje, kuharice, snazilke, točajke, prodajalke, uradnice itd. Cenijo, da znaša sedanje število armadnih nastavljenk do 40.000 oseb. Plačo imajo na splošno dobro, a drugače so razmere več ali manj težke: Neprimerna stanovanja, dolg delavni čas, nočno delo in delo ob nedeljah, življenje sredi samega vojaštva. Kaj čuda, da se zatekajo v armado izmed poštenega ženstva le tiste, ki jih sili v to stiska, vse druge so pa več ali manj blodne duše, ki padajo čimdalje globlje. V armadi uslužbeno ženstvo je podrejeno načelniku nadomestnih moči baronu Hazajju. Le-ta je spoznal potrebo, pritegniti v svrhu varstva in nadzorstva v armadi uslužbenega ženstva zastopnice raznih ženskih organizacij. Ustanovil je »Komisijo za žensko varstvo«, katere vodstvo je poveril podpolkovniku Julierju. Vsa reč je organizirana tako: Vrhovno vodstvo je v vojaških rokah (kakor smo navedli gori). »Komisija za žensko varstvo« mu stoji ob strani kot pomožni svet. V ozadju je 16 ekspozitur za nadomestne sile, na vsaki po en referent za žensko delo in po ena ženska uradnica za posvetovanje in posredovanje dela. Pri armadi na bojišču je istotako 16 ekspozitur za nadomestne sile, na vsaki po en referent o ženskem delu in po ena ženska uradnica ter nekaj konceptnih uradnic. Razen tega je več kontrolnih komisij, ki nadzorujejo izvrševanje ukazov. Sprejete ženske pomožne moči zbirajo na ekspoziturah v transporte ter jih pod ženskim vodstvom odpravljajo k armadi na bojišča. Ti transporti pridejo pri vsaki armadi na zbiralno postajo, kjer jih prevzame ženska nastavljenka, ki jim mora preskrbeti stanovanje, oskrbo in jih potem razdeliti ter odpraviti dalje posameznim skupinam armade. Nadzorstvo nad ženskimi pomožnimi močmi je v ženskih rokah. Glavna naloga ženskih uradnic je, da žensko skrbstvo pospešujejo, izpopolnjujejo in nadzorujejo. V to svrhu morajo potovati po določenem jim ozemlju, nadzorovati naprave ženskega skrbstva in se s poveljnikom dogovoriti o odredbah, ki naj bi žensko telesno in ravno odpornost ohranile in dvignile. »Komisija za žensko varstvo« zavzema posvetovalno mesto. Njena naloga je, staviti predloge za izpolnitev ženskega skrbstva; podajati mnenje o nameranih odredbah; pomagati pri nabiranju pomožnih moči s tem, da poroča, katere moči more zaledje najlažje pogrešati; končno pripravljati pot omejitvi ženskega dela po vojni. Toliko o organizaciji ženskega dela na bojišču in ženskem varstvu. Že takoj izpočetka so se širile o razmerah med vojaškimi uslužbenkami jako neugodne vesti in načelnik generalni polkovnik pl. Hazai sam je priznal, da se je nateplo med uslužbenke tudi dokaj prostutk. Začetkom februarja so začele poslovati nadzornice, 6. aprila se je prvič sešla »Komisija za žensko varstvo«. 18. in 19. aprila je bilo prvo veliko zborovanje, na katero so prišle tudi nadzornice z vseh bojišč, da poročajo o svojih izkušnjah in uspehih. Pokazalo se je, da nadzornice nimajo ravno lahkega stališča, ker morajo zastopati koristi delavk tudi nasproti in če treba proti posameznim vojaškim poveljnikom. Težave so tudi z ženstvom samim. Saj je po izpovedbah nadzornic med uslužbenkami na fronti celih 70 odstotkov takih, ki »niso neoporečne« — kakor so se bilo izrazilo. — Delavni čas je zelo neenako razdeljen; dočim delajo pisarniške moči po osem ur na dan, morajo delati delavke po deset ur in razen tega se menjavajo še v nočnem delu, ki znaša istotako 10 ur. Nedeljski počitek je odvisen od dobre volje posameznih poveljnikov. Tudi stanovanjske razmere so mnogokod zelo nedostopne in nadzornice se morajo puliti za vsak prostor, za vsak posamezen kos oprave. Nasprotno so pa ponekod razmere ugodne, kakor n. pr. v južnih Tirolah, kjer so ženske nastanjene po vilah in hotelih. Glavna zahteva na zborovanju je bila, naj za ženstvo na bojiščih v polni meri obveljajo določbe obrtnega reda.

Razne novice.

r Madžarski nasilniki pri delu. V preteklih dneh se je vršila volitev generalnega nadzornika evangelske cerkve, katere so se udeležili v velikem številu tudi Slovaki. Bili so prepričani, da dobi njihov kandidat Vanovič tako število glasov, da bodo Slovaki jako močno zastopani. A nenkrat je dobil Vanovič samo 130 glasov; dasi se je računalo z najmanj 250 glasovi. Kam je izginilo onih 120 glasov? Volilna komisija je spoznala 120 slovaških glasov

za neveljavne, zakaj, napisani so bili samo v slovaškem ali hrvaškem jeziku brez madžarskega prevoda. Pri volitvi ni dobil noben kandidat nadpolovične večine glasov.

r Kako prehaja'jo poljska veleposestva v židovsko last. Te dni se je v Krakovu vršila poroka grofa Ladislava Komarskega s hčerjo veletrgovca in grajščaka Olgo Anhermannovo. Potomec stare zgodovinske poljske zlahte grof Komarski je bil do vratu zadolžen. Da bi njegovim upniki — židje, in sicer v prvi vrsti krakovski bankir Eisner — ne prišli ob svoj denar, preskrbeli so mu bogato nevesto.

r »Slovensky Tyždennik« pravi o Slovaki, da morajo staviti temelje k svojemu nadaljnjemu delovanju. Treba je poznati svoje dejanske moči in zmožnosti. Zakaj, palača narodne kulture ni zgrajena namah, treba je računati s tem, da Slovaki nimajo šol. Ali tudi pri njih se je jelo daniti. Z ljubeznijo navežemo vsakega nase, predvsem pa bo potreba imeti stavbenika, ki vliva duha v delo. — »Narodnie Noviny« pravijo v deloma zaplenjenem uvodniku, da Slovaki brez svojih šol ginejo. Minister pravi prav, da ne bi smela biti niti ena občina brez madžarske šole. Če smo na bojnem polju enaki drugim, da se celo od drugih odlikujemo, potem hočemo biti enakopravni meščani tudi tu na domačih tleh, v svoji domovini. Proti madžarskim šolam v madžarskih krajih ne govorimo ... Ostalo je zaplenjeno.

r Vojni oderuhi za Napoleona. Boj proti vojnim dobaviteljem ni nobena novost. Že Napoleon se je zaman bojeval proti tem »sleparjem« in »lopovom«, kakor jih je imenoval v pismu, ki ga je poslal na direktorij. Omenjeno pismo generala Bonaparte je iz dobe njegove vojske na Italijanskem ter se glasi takole: Občani, direktorij! Odkar smo v Milanu, je moj prvi posel boj proti sleparjem. Marsikoga med njimi sem dal kaznovati in odvesti, a ostale vam moram ovaditi. Ker sem jim napovedal odprto bitko, je jasno, da se jih je sto in sto zoper mene spuntalo, da bi moje dobro ime osumnili — pa se jih nič ne bojim. Stotnija X. je družba sleparjev brez kredita, denarja in morale. Prvič: prejeli so 14 milijonov, a od teh so izplačali samo 6 milijonov. Tudi so odklonili plačati nakazila, ki jih je izdala glavna blagajnica, če ne dobe za to 10 do 20 odstotkov. Ta ostudna odtirja se uganja v Genovi javno. Stotnija trdi, da nima nobenega fonda; ali pri velikem dobičku je pripravljena in volna izpolniti svoje obveznosti. Drugič: ne daje armadi dobrega blaga. Od vseh strani prihajajo pritožbe. Na sumu so tudi, da so na plačo skladiščnega oskrbnika zapisali več kakor 80.000 stotov žita, ki ga niso nikdar dobavili. Tretjič: Delavski dogovor glede na denar v znesku 5 milijonov v frankih, čigar prevoz jih bo stal 5000 frankov. Meščan L., konzul v Genovi, je lopov. V Livorni je prepovedal prodati za neznatno ceno žito v Genovo. Blago iz Livorne ni prišlo. Dal sem stotniji povelje, da ga prodajo, ali prepričan sem, da ne dobim niti dveh milijonov za to, za kar bi se dobilo najmanj sedem milijonov. Tudi vojni komisarji so — z malo izjemo — lopovi. Trije so že sedeli na zatožni klopi. Nudili so priložnost k drznim tatvinam in podpisovali vse, dasi imajo proti tatovom postavno postopati. Neki komisar je naposled prodal sod kininovega lubja, ki nam ga je bil poslal španski kralj, drugi so izmaknili žimnice in nad 50.000 bal platna, ki ga je podarilo mesto Cremona za rjuhe. Z eno besedo: vse prodajajo in kradejo tako nesramno, da bi dal danes vse postreliti, če ne bi imel mesec dni za preiskavo. Sleherni dan jih dam nekaj zapreti, pa vse nič ne pomaga! Tu je pravo sejmišče, tu se kupuje in prodaja. Neki uradnik je naložil celo kontribucijo 18.000 frankov nekemu mestu, vsekako za svojo bisago! Zato se moram otresti teh pijavk — pošljite mi torej poštene moke če jih imate kaj, a na vsak način ljudi, ki imajo svoje imetje, da ne bodo mislili na svoj lastni žep. Tukaj bi potrebovali poštenega moža, imel bo važno službo, a Vi bi prihranili cele milijone. Ne smemo imeti lopovskih agentov, temveč ljudi poštene preteklivosti. Doselej smo imeli same vohune. V naši armadi ni niti enega agenta, kateri bi si ne želel našega poraza, niti enega vojnega dobičkarja ne, kateri se ne bi dopisoval z našimi sovražniki. Treba je velike pozornosti pred njimi.

Centralni in upravni svet Vincencijeve družbe za Kranjsko

je v svoji seji dne 15. februarja t. l. zaradi izognitve visokih tiskovnih stroškov sklepal, da se letos ne bo izdalo letno poročilo za preteklo leto, ter se prepusti posameznim konferencam, kako naj poročilo kratko razglasijo.

Stolna konferenca sv. Nikolaja v Ljubljani, ki deluje kot ustanoviteljica Vincen-

cijeve družbe na Kranjskem od 24. aprila 1876, je nabrala leta 1917. znesek 2131 K 98 vin. in je podpirala v svojem okrožju posebno potrebne reveže, starčke, bolnike in nepreskrbljene otroke. Obdarovani so dobivali razun tedenske denarne podpore mesne listke, čevlje, kurivo in še pomoči v drugih oblikah. Tudi so bila obdarovana patriotična društva, kakor Rdeč križ, vojni oslepele invalidi in drugi z večjimi zneski.

Povodom rojstnega dne cesarja Karla dne 17. avgusta 1917 je predsednik cesarskega svetnika g. Röger izrazil v svojem patriotičnem govoru najglobokejše in najpresrečnejše spoštovanje do našega ljubljeneega vladarja in najvišje cesarske hiše. Temu govoru so se pridružili sočlani z vnetimi ovacijami. Nj. Visokost nadvojvoda Franc Salvator je s pismom dne 14. julija 1917, št. 1611, izrekel predsedniku ces. svetniku Rögerju, kakor tudi vsem sodručnikom in pospeševalcem Vincencijeve družbe, milostljivo zahvalo in najvišje priznanje.

Dne 24. septembra 1917 je govoril predsednik za Vincencijevo družbo in za stolno konferenco posebno zaslužnemu gospodu stolnemu prošt. Janezu Sajovicu, ki je bil nad 20 let delavni član, blagajnik in podpredsednik konference, govor v spomin zaslug, ki si jih je umrl pridobil, ostanejo. Čast njegovemu spominu.

Za umrle dobrotnike in sočlane so se darovale sv. maše.

Konferenca izreka svojo zahvalo račun članom odbora tudi vsem podpirateljem, kakor deželnemu odboru za podeljene brezplačne mesne listke revežem. Nadalje se zahvaljuje Kranjski hranilnici, ki je dovolila razun letnih 200 K, za božič še 500 K upravnemu svetu, od katerih je prišlo za stolno konferenco 100 K; dalje ekselenciji gospe grofici Mariji Attems, od katerega daru 100 K je dobila stolna konferenca 20 K, in ljudski posojilnici za 50 K. Obresti ustanove Gabriella Ficcoci za oslepele vojaše, so prinesle Rdečemu križu 120 K. Potem je darovala veletrgovina I. C. Mayer 20 K, in gospodje veletrgovce Franc Drolenig 50 K, župnik J. Gabrovšek 2 K, Jožef Jakuš 5 K; tovarnar Janez Jax 100 K; stotnik Franc Kaudela 25 K; rentner Anton Luckmann 10 K, cesarski svetnik lekarnar, c. in kr. in papeževi dvorni založnik Gabriel Piccoli 100 K, potem povodom rojstnega dne Nj. Veličanstva cesarja še posebej 200 K za 10 vojni oslepele vojakov in nadalje še 200 K za enak namen in slednjič o praznovanju godu Nj. Veličanstva cesarja 100 K; finančni svetnik Karel Pogačar za kruh sv. Antona 5 K, predsednik ces. sveta. Jan. Röger st. 42 K, ravnatelj Assicurazione generali Janez Röger ml. 44 K, knjigovodja Josip Röger 4 K, umrli stolni prošt Janez Sajovic 50 K, uradni ravnatelj Kranjske hranilnice dr. Anton vitez pl. Schoeppl-Sonnwalden 20 K, nadalje gospe hišna posestnica Josipina Jančar 20 K in Katarina Kmet 10 K. — Bog vsemogočni, povrni vsem dobrotnikom stotero!

Narodno gospodarstvo.

g Izvoz goveje živine iz Hrvaške. »Gospodarski list« poroča, da izvozijo iz Hrvaške sedaj mesečno 18.000 glav živine, torej v celem letu 216.000 glav. Leta 1906 n. pr. so izvozili 171.674 glav, čeprav so živino veliko lažje prehranjevali.

g Aprovizacijska kalamiteta v Pragi. Praški listi poročajo: Ker ni druge moke več, bodo ta teden v Pragi le koruzni kruhi pekli. Peki so že prejeli recepte. Praški deputaciji je bilo zadnjič obljubljeno 50 vagonov moke. Ali pretekli teden je prišla komaj petina obljubljene množine. Polej tega je prejela Praga za vse prebivalstvo — eno tele.

Ljubljanska aprovizacija.

a Oddaja semenskega krompirja. Mestna aprovizacija bo oddajala semenski krompir na nakazila, ki so jih dobile stranke pri vojno-žitnem zavodu, pri Mühleisnu na Dunajski cesti v ponedeljek, dne 6. t. m. Red je ta-le: od 8. do 9. dopoldne štev. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do 200, od 10. do 11. št. 201 do 300, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 301 do 400, od pol 3. do pol 4. št. 401 do 500, od pol 4. do pol 5. št. 501 do 600, od pol 5. do pol 6. št. 601 do konca. Vsakemu je na izbero galski krompir po 35 vin. kilogram ali domač krompir po 1 K 20 vin. Stranke prosimo, naj se drže reda.

a Mestna aprovizacija bo izdelke iz prekaževalnice Kranjskega deželnega mesta za dobavo kladne živine razdeljevala v svoji prodajalni v Gosposki ulici na bele izkaznice za nakup mesa po sledečem redu: V torek dne 7. maja od 8. do 10. ure št. 801 do 900, od 10. do 12. ure št. 900 do 1000, od 3. do pol 5. ure št. 1000 do 1100, od pol 5. do 6. ure št. 1100 do 1200; v sredo dne 8. maja od 8. do 10. ure št. 1200 do 1300, od 10. do 12. ure št. 1300 do 1400, od 3. do pol 5. ure št. 1400 do 1500, od pol 5. do 6. ure št. 1500 do 1600; v petek dne 10.

maja od 8. do 10. ure št. 1600 do 1700, od 10. do 12. ure št. 1700 do 1800, od 3. do pol 5. ure št. 1800 do 1900, od pol 5. do 6. ure št. 1900 do 2000. Vsaka oseba dobi en četrt kg; cene se poizvedo v prodajalni.

a Prodaja vojnih in praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gospodski ulici v ponedeljek dne 6. maja strankam z zeleno izkaznico A. Vsaka oseba dobi en četrt kg; kilogram vojnih klobas stane 2 K, kilogram praških klobas 4 K.

a Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka, dne 3. maja 1918. »Slovenec« je v svoji včerajšnji številki priobčil notico, da so nekatere uradnice mestne aprovizacije napravile na Posavju pri Alešu 1. maja celo pojedino z »ogrskimi salami«, katerih mestna aprovizacija sploh ne prodaja in jih nima na zalogi. Uredništva imajo priliko, da se preje vedno informirajo in pritožijo pri aprovizaciji sami, ki bo gotovo vsako nepravilnost, če se kot tako izkaže, takoj odpravila. — Prihodnji teden razdeli aprovizacija na vsako osebo po četrt kilograma moke za kuho. — Testenin je do danes dobilo iz aprovizacijskih zalog približno 2000 strank. Dobivale so jih predvsem le one stranke, ki so udeležene pri ubožnih akcijah A, B, C. Ker nekatere stranke iz omenjenih akcij do danes še niso prejele testenin, sklepe odsek, da jih dobe tudi te stranke. Kdaj in po katerem redu se izvrši razdelitev, bo objavljeno. — Zadnje dni je kruh zopet skrajno slab. Od pomoči ni nobene, ker dobiva mestna aprovizacija tako slabo moko, da je nemogoče speči kaj boljšega, kar se po ljubljanskih pekarijah speče. Ni samo koruzna moka slaba, ampak je tudi mešanica bele moke najnižje kakovosti. — Z novimi izkaznicami za goveje meso se je pričelo v Ljubljani v najširšem obsegu tako goljufati, da se bo morala mestna aprovizacija iz splošnih interesov poslužiti najstrožjih ukrepov proti tem manipulacijam. Doglalo se je že v neštetihih slučajih, da imajo stranke po dve izkaznici za meso. Do danes še mestna aprovizacija ni izvršila vse revizije priglasencev na goveje meso, ker je bilo to radi velikega navala strank tehnično neizvršljivo. Tekom prihodnjih dni se revizija izvrši in bodo najstrožje kaznovani oni, ki so si na goljufiv način pridobili dvoje izkaznic za meso. Da ne bo izgovorov, mestna aprovizacija vse stranke zadnjič najresneje opozarja, da prinese tekom 3 dni v aprovizacijo urad one izkaznice za goveje meso, katere se niso pravilnim in upravičenim potom pridobile. Kogar bo mestna aprovizacija sama izsledila, se ne bo izognil neprijetnim posledicam kazenskega zasledovanja. — Raznim ubožnim akcijam razdeli mestna aprovizacija prihodnje dni sladkor in cikorijo. Razdelilni načrt se objavi. Kavin nadomestek se razdeli na izkaznice IV. okraja, ki je edini okraj, kateri do danes še ni dobil kavinega nadomestka. — Aprovizacija je prevzela zadnji čas večje množine krompirja in pričakuje, da se bodo dovozili še toliko izpolnili, da bo mogoče še enkrat celemu mestu razdeliti krompir. — Dovož mleka je zopet padel in ga dobiva nekatere dni mestna aprovizacija celo več kot polovico manj kot pred par dnevi. Zato je neobhodno potrebno, da se razpoložljivo količino mleka kar najpravičnejše in vestneje razdeli med potrebne. Ravno vsled tega se je aprovizacija odločila, da klobe A izkaznice za mleko le dojenčci do ene ga leta in se principijelno prav nobeni stranki ne napravi izjeme. Stranka, ki dobiva mleko pri mestni aprovizaciji, tudi ne sme imeti nobene mlekarice in mora biti res brez mleka za svojega otroka. Navzlic vsej natančnosti se morda še zgodijo slučaj, da se neupravičenci utihotapijo med potrebne in si pridobe A izkaznice. Aprovizacija bolj natančne kontrole ne more izpeljati, kot jo ima danes. Občinstvo mora za to v svojem lastnem interesu pomagati aprovizaciji, da izsledí one stranke, katere imajo A izkaznice, a niso upravičene zanje. Mestna aprovizacija bo zato javno razpoložila na mestnem magistratu pri glavnem uhodu sezname vseh onih, ki dobivajo na A izkaznice mleko. Občinstvo se lahko samo prepriča, kdo dobiva mleko. Kakor hitro se dožene, da je kdo v seznamih, ki nima pravice do mleka, naj se ga naznani in bo mestna aprovizacija gotovo takoj poskrbela, da ne bo dobival več mleka.

Gospa, ki je izgubila pred tremi tedni (okoli 15. aprila) denarnico v dež. gledališču, loža št. 4 part. levo, jo dobi pri g. Sr. Kristanu, učit. kandidatu, Prisojna ulica 3—30 od 12. do 1. ure popoldne.

Zgubil se je lisast pes, ki sliši na ime »Pubi«. Kdor ga najde, naj ga vrne proti nagradi I. Kramarju, Glince 90.

Zgubil se je bel »rajar« od Gledališke do Prešernove ulice. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi v trgovini Čuden, Prešernova ulica.

Obolelim ženskam, pri katerih se pojavijo več ali manj hudo zaprtje, se svetuje, da z uporabo naravne »Franz Josef« grenčice takoj store potrebne korake za odpravo zaprtja.

Prodajam štiri nova, široka, kovana kolesa štiri palce široka. — Cena po dogovoru. ZGORNJA ŠIŠKA št. 31.

Fellerjev blagodišeči, krepljeni, bolečine tolažeči rastlinski esenčni fluid z zn.

„ELSA-FLUID“
odpravi
GLAVOBOL

12 steklenic franko 14 K 32 vin. Lekarinar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 134 (Hrvaško). Čez 100.000 zahvalnih pism in zdravniških priporočil.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Kruta vojska nam je vzela našega dobrega

Janeza Grčar

topničarja, posestnika in organista.

Umrl je, previden s tolažili sv. vere, za črevesnim katarom dne 9. novembra 1917 v vojaški bolnici.

Truplo počiva na mestnem pokopališču v Tolmezzo na severnem Laškem.

Dobra duša! Dve leti si, dasi resno bolan, zvesto služil cesarju in domovini, uživaj zato zasluženi mir in izprosi ga skoro tudi že Tvojim potrtem ostalim!

Dupelje, Vrhovlje, Komenda, Ljubljana, Celjabski, 2. maja 1918.

Franciška, žena. — Ivan, Stanko, Feliks, sinovi. — Blaž, oče. — Jakob, brat (v ruskem ujetništvu). — Franciška, Alojzija, Marija, Angela, sestre.

Zahvala.

Vsem, ki so nam skušali lajšati bol ob prerani smrti res nenadomestljivega

Janeza Grčar

bodi Bog obilen plačnik!

Globoko žalujoče rodbine:
Grčar, Brodar, Zupančič.

Proda se 3000 CIPRES

Thuja orientalis, visokih 1 do poldrugi meter, za grobove in ograje.

ANTON LAP, vrtnar, KAMNIK.

Konji na prodaj.

Ker se dá posestvo v najem, se takoj prodasta 2 triletna konja in 1 dveletni konj (vsi žrebci). — Pojasnila daje JOSIP KOSLER, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 3.

Javna prostovoljna dražba

se vrši v soboto, dne 11. maja 1918 ob 9. uri popoldne na dvorišču »pri Levu«, Marije Terezije cesta št. 16 in sicer:

več vozov, 3 zapravljeni, 1 gik, 1 lovski voz in mnogovrstne konjske opreme.

Kupim dobro ohranjen

pisalni stroj

Ponudbe: Poštni predal 27, Ljubljana.

Proda se ceno

mlada koza

Poizve se v Ljubljani, Gradaška ulica 14.

Iščem proti takojšnjemu vstopu konforista

z večletno prakso, zmožnega slovenske in nemške korespondence, strojepisja ter sploh vseh kontoarskih del. Hrana in stanovanje v hiši. — FRANC OSET, veletrgovec na Vranskem pri Celju.

STANOVANJE

z dvema ali tremi sobami in kuhinjo išče mirna stranka, dve osebi brez otrok, za takoj ali za avgustov termin. — Kdor preskrbi, dobi nagrado 10 kilogramov sladkorja ali 2 kilograma čiste masti. — Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod šifro »Mirna stranka 1515«.

Otvoritev gostilne.

Slavnemu občinstvu prijazno naznanjam, da s 5. majem 1918 otvorim

gostilno v Ljubljani,

Prisojna ulica hišna št. 5.

Točila bodem prvovrstna vina in izborno pivo.

Za kuhinjo bode v vsakem času izborno preskrbljeno.

Cene nizke.

Naročila na obed in večerjo se sprejemajo.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

ANT. BURGER,

bivša hotelirka pri »Kroni« v Postojni.

Zamenja se dober krompir

za čisto mast, fino olje in tudi za manufakturno blago.

Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 1514.

Mlekarica

za 1 liter mleka vsak drug dan, se išče. Poleg plače dobi mesečno še 1 kilogram sladkorja. Naslov se izve v upravnistvo pod št. 1500.

ŽAGAR

za navadno (venecijansko) žago proti dobru zaslužku, četudi z družino, se takoj sprejme. Isti dobi tudi živila po primerni ceni. — Pojasnila pri

FRANC SELENCU, vodji tovarne v Trebnjem na Dolenjskem.

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar, državni in deželni poslanec v Ljubljani.

Išče se krepak mlad deček kot

Irgovski sluga

za manufakturno trgovino. — Več pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 1477.

ZENITNA PONUDBA.

Inteligenten narednik, 25 let star, ima veselje do poljedelstva, nekaj tisoč kron gotovine, se želi seznaniti v svrhu ženitve s premožno mladenko priključive zunanosti in dobrega značaja. Zavedne Slovenke imajo prednost. — Samo resne ponudbe s sliko na upravnistvo »Slovenca« pod št. 1510. — Tajnost zasigurana. Anonimne ponudbe v koš.

POZOR!

Bonbone, karamele, neapolitanke, kekse, čokolado, sukanec, mlo, špago in razne druge stvari priporoča po nizki ceni

G. Darbo, Ljubljana, Mestni trg 13, Pod Trančo.

A VIII. 903/71-6.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani je po prošnji dedičev Marije Anžič, posestnice v Bizoviku št. 56, naprodaj po javni dražbi sledeča nepremičnina, za katero se je ustanovila pristavljena izključna cena in sicer zemljišče vl. št. 98 kat. občine Bizovik, obstoječe iz parcele št. 124, hiša št. 56 v Bizoviku in 487 vrt okrog iste za 8000 K.

Dražba se bo vršila dne 13. maja 1918 ob 3. uri popoldne pri hiši št. 56 v Bizoviku.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejme. — Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno. — Dražbeno izkupilo je plačati pri sodišču. — Dražbene pogoje je mogoče vpogledati ondi, soba št. 32 med uradnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII., dne 30. aprila 1918.

Slovenske narodne pesmi za cifre in petje.

Priredil in založil podpisani. — Izšel je IX. zvezek, ki vsebuje več daljših domoljubnih pesmi. Na razpolago so še prejšnji zvezki. — Cena vsakemu zvezku je 3 krone. — Pesmi se lahko spremljajo tudi na gosli ali na kitaro. Kdor naroči zvezke, naj pove, katere zvezke želi. Na ogled se ne pošilja. Povzetje je drago. Tudi je oblika zvezkov obširna. Ako se zvezek pregame, se poškoduje, okroglo zvitega s povzetiem pa pošta ne sprejme. Najceneje in najhitreje dobite zvezke, ako pošljete denar naprej. Prosim, napišite razločno svoj naslov, pa se na pošti ne bo nič izgubilo.

Priporočam se!

IV. KIFERLE,

LJUBLJANA, Krojaška ulica 8, II. nadstr.

Vsakovrstne SLAMNIKE, slamnate torbice (cekarje), predpražnike, slamnate čevlje (šolne) priporočam gospodom trgovcem za obila naročila. 688 FRAN CERAR, tovarna slamniov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

GORICA :: F. BATJEL LJUBLJANA Stalna ul. 2-4 Stari trg št. 28

TRGOVINA IN MEHANIČNA DELAVNICA. Moška in ženska DVOKOLESA še s staro pneumatiko, ŠIVALNI IN PISALNI STROJI, GRAMOFONI, ELEKTRIČNE ŽEPNE SVETILKE. Najboljše BATERIJE. Posebno nizka cena za preprodajalce.

Najstarejša slovenska trdka te stroke.

Obstoji že nad 40 let

ANA HOFBAUER

Imejteljica zaloge cerk. obleke in orodja Ljubljana, Wolfova ulica 4 se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu v obila naročila.

Krmilna pesa

prava severonemška se dobi pri Sever & Komp., preje Peter Lassnik v Ljubljani, Marijin trg.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. Prodaja in razpošilja lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zraven rotovža. 1212

Služba

cerkvenika in organista

se odda na Črnučah, pošta Ježica pri Ljubljani. — Nastop čimpreje. Zglasiti se je pismeno ali osebno pri župnem uradu.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim riziko, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Prospekti zastoj in poštne prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

98% **žveplo** (žvepleni prah) se odda v večjih množinah. — Ponudbe pod »Žveplo 1450« na upravo lista.

Bukovo oglje

za sukcesivne dobave do konca marca 1919 kupi v vsaki množini

Preskrba goriva za Primorsko, društvo z o. j. v Trstu. 1314

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Pridnega, poštenega

Zlatarskega vajenca

takoj sprejme

LUD. ČERNE, juvelir, LJUBLJANA, Wolfova ulica št. 3.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito zajamčeno »Skaboform« rujavo mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 230 veliki K 4— porcija za rodbino K 11—. Zaloga za Ljubljano in okolice: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520 Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!

Išče se

Konfortistinja

z večletno prakso, večša slovenskega in nemškega jezika ter strojepisja. — Natančne pismene ponudbe s sliko na trdiko

Peter Hozina & Co., Ljubljana.

Ročni mlin za žito!

K 120—. Razpošilja z Dunaja proti predplačilu zneska glavno zastopstvo MAX BÖHNEL, Dunaj IV. Margaretenstr. 27.

Izgubil se je v ponedeljek

pes Doberman ki sliši na ime »Lux«. Pes je črn, na visokih nogah, nad očmi, na prsih in tacah je rejastorjavne barve. Pes se je zatekel najbrže k vojakom. Kdor o njem kaj ve, naj sporoči proti nagradi na naslov: Franc Dolenc, Stara Loka, pošta Škofja Loka.

Kupujte le domač izdelek, to je:

Emona

PRIZNANO NAJBOLJŠI

pralni prašek

Dobiva se v vsaki prodajalni

Sprejme se

prodajalka

špecerijske stroke, zmožna, prva moč, pri trdki Ivanu Perdanu v Ljubljani. — Hrana in stanovanje po dogovoru eventualno v hiši.

Katoliška tiskarna v Ljubljani,